

Móra Ferenc Szakkollégium

I. Móra Interdiszciplináris Konferencia
2017. december 1-2.

SZTE MÓRA FERENC
SZAKKOLLÉGIUM

A Móra Nemzetközi Interdiszciplináris Konferencia programja

2017. december 01. (péntek)

Magasföldszinti nagyterem

Nyelvészet

9.00-9.20 Gombkötő Bence (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A magyar nyelv létartással kapcsolatos török jövevényszavai

9.20-9.40 Pavlicz Ágnes (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A nevek fordítása a gyermekirodalomban

9.40-10.00 Karácsonyi Krisztina (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): A reprezentációs főnevek szintaktikai szerkezete

10.00-10.20 Csiby Édua Boglárka (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): A komplex értékelés hatásvizsgálata egy íráskészséget fejlesztő kurzuson

10.20-10.40 Szabó Dorottya (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): A vlogsorozatok műfaji előzményei

10.40 kávészünet

Történettudomány: ókor - középkor - kora újkor

10.55-11.15 Nagy Tamás (PTE Grastyán Endre Szakkollégium Évszázadok konfliktusa): Az Újasszír Birodalom és Elám kapcsolata

11.15-11.35 Gombos Brigitta (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A Sulpicius-bankház nyomában: az ókor modern oligarchái?

11.35-11.55 Szűcs Bernadett (ELTE Eötvös József Collegium): A triumphus jelensége Piankhi sztélén

11.55 kávészünet

12.05-12.25 Kiss Máté (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Hol vagytok vikingek? –

Vázlat a 10-11. századi Kárpát-medencei skandináv etnikum régészeti kimutathatóságának problémájáról, nemzetközi kitekintéssel

12.25-12.45 Csifó Tamás (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Királyválasztástól koronázásig – Szilágyi Erzsébet tevékenysége 1458–1464 között

12.45-13.05 Majnár Sándor (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A királyért, az állammal szemben – részletek Sir Sackville Crowe konstantinápolyi működéséből

13.05-14.10 ebéd

Történettudomány - újkor

14.10-14.30 Deák Ádám (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Az 1843/44. évi országgyűlés a liberális ellenzék szemszögéből

14.30-14.50 Krizsán Bálint (Szegei Tudományegyetem): A magyar konzervatív sajtó az 1848-as forradalmak idején

14.50-15.10 Anga Zalán (ELTE Eötvös Collegium): Többféle konzervativizmus, centralizmus és autonomizmus, Schwarzenberg és Windisch-Grätz politikájában

15.10-15.30 Takács Gergely (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Az északnyugat-magyarországi legényegyletek kutatásának lehetőségei - múlt és jelen

15.30-15.50 Apjok Vivien (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A marosi gyógyiszap útján. Gazdálkodástól a gyógyturizmusig (Makó)

15.50 kávészünet

Történettudomány - modern kor

16.00- 16.20 Orsós György (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): A náci diktatúráról szóló történelmi tudat átalakulása a rendszerváltás utáni történelemtankönyvekben

16.20-16.40 Mogyorósi Renátó Manuel (PTE Wlislócki Henrik Szakkollégium): Geopolitikai szembenállás Ukrajnában

16.40-17.00 Csík Ádám Lajos (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): 1968-as Csehszlovákia elleni intervenció a Magyar Néphadsereg szemszögéből

17.00-17.20 Német Klaudió (Márton Áron Szakkollégium): Elkerült tragédiák

17.20- 17.40 Lengyel Emese (Debreceni Egyetem Hatvani István Szakkollégium): Nőkarakterek és nőkép a 20. századi magyar operettekben

17.40-18.00 Paudits Noémi (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A magyar sportesemények mérföldköve – hazánk a 17. úszó-világbajnokság otthona

2017. december 01. (péntek)

Magasföldszinti olvasó

Pszichológia

9.00-9.20 Pinczés Zsuzsa Fruzsina (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A prefrontális dominancia és az érzelem szabályozás összefüggése

9.20-9.40 Tóth Ádám (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Az akadémiai halogatás vizsgálata a vonásszorongás, az impulzivitás, az altruizmus és a megküzdés tükrében

9.40-10.00 Klinovszky Andrea (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Adherencia vizsgálat a 2-es típusú diabétesz mellitusszal diagnosztizált személyek körében

10.00-10.20 Gór Dóra (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): Fiatalok bűnelkövetés rizikótényezőinek feltárása

10.20-10.40 Csapó Gyöngyvér Virág (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): Fejlesztés a machiavellizmus mérésében, avagy érdemes-e új tesztet létrehozni

10.40-11.00 Bali Cintia (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): Az észlelt megbízhatóságra vonatkozó ítéletek reprezentációja az arctérben

11.00 kávészünet

Irodalom

11.15-11.35 Radnai Dániel Szabolcs (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): A 'Magyar Tenger' helye a nemzeti tájban. Kanonizációs törekvések Eötvös Károly balatoni utazásaiban

11.35-11.55 Gaál Gabriella (PTE Wlislócki Henrik Szakkollégium): A perifériára szorított Másik ábrázolása Tóth Krisztina *Pixel* című novellás kötetében

11.55-12.05 Budai Csilla Mariann (ELTE BTK): Történetmondás és kultúra kapcsolata Vincze Ferenc *Desertum* című művében

12.05-12.25 Kovács Györgyi (ELTE Eötvös József Collegium): A hamelni patkányfogó Robert Browningnál és Lucy Maud Montgomery regényeiben

12.25-12.45 Rideg Béla (ELTE BTK): Létkérdés és női sorsok a kortárs észt prózában: Mari Saat: A lasnamäe-i megváltó

12.45-13.05 Tóth Károly (ELTE Mérei Ferenc Szakkollégium): A szocialista realista értelmezés „prágai modellje”

13.05-14.10 ebéd

Filozófia, film, szociológia

14. 10-14.30 Császár Andrea Mária (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): A társadalmi biográfia mint filozófiai önéletrajz – Hannah Arendt és Rahel Varnhagen kapcsolata

14.30-14.50 Juhász Péter (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): Mi az a kritika? Kell-e a kritikai kritika? Mi lesz a kritikai kritika kritikájával?

14.50-15.10 Kelemen Dávid (ELTE Illyés Sándor Szakkollégium): Nemekkel kapcsolatos szerepelvárások tükröződése szabad mesélési helyzetben

15.10-15.30 Simor Kamilla (PTE Kerényi Károly Szakkollégium) Bipoláris terek és eltérő jelentésmezők Claire Denis filmjeiben

15.30-15.50 Lengyel Lea (ELTE TáTK Eötvös Collegium): Fővárosi hajléktalan nők női önképe

15.50-16-10 Varga Dóra (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Kistelepülési helyzetképek - Pusztatölke, avagy egy kutatás a Központi Statisztikai Hivatal és a Szegedi Tudományegyetem szervezésében

16.10 kávészünet

Pedagógia

16.25-16.45 Szivós Ádám (SZTE Herman Ottó Kollégium): A fogászati egészségműveltség fejlesztése egy kérdőíves felmérés alapján

16.45-17.05 Makovics Gábor (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): Társas összehasonlítás az iskolapadban

17.05-17.25 Rálik Alexandra – Gy. Molnár Kadosa (ELTE Eötvös József Collegium): Pályamotiváció- és pályakép vizsgálat tanár szakos hallgatók körében

17.25-17.45 Nagy Viola Júlia (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A kreativitás vizsgálata gimnáziumi tanulók körében

2017. december 02. (szombat)

Magasföldszinti nagyterem

Matematika, fizika, informatika

9.00-9.20 Szilágyi Norbert (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): NI FPGA alapú Hardware in the Loop rendszerek

9.20-9.40 Tornai Henrietta: (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Az algoritmikus gondolkodás fejlesztésének fontossága a közoktatásban

9.40-10.00 Andrásik Attila (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Plazmatükör céltárgy felületek in-situ regenerációjának vizsgálata: történeti áttekintés, state-of-the art, és lézerablációs kísérletek fizika

10.00-10.20 Zuba Viktor (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Ti:zafír kristály populáció inverzió által okozott törésmutató változásának frekvencia bontott vizsgálata

10.20-10.40 Szenes András (Kaszap István Szakkollégium Szeged): Gyémánt színcentrumok fluoreszcenciájának erősítése plazmonikus nano-rezonátorokkal

10.40 kávészünet

Földrajz, földtudomány, környezettudomány

10.55-11.15 Csikós Nándor (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Biogáz üzemek és az energianövények tájra gyakorolt hatásának vizsgálata geoinformatikai és statisztikai módszerekkel németországi mintaterület alapján

11.15-11.35 Izing Máté (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A kárpátaljai magyar oktatás elvándorlásra gyakorolt hatásának bemutatása kérdőíves felmérés alapján

11.35-11.55 Kolcsár Ronald András (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Városi növényzet kulturális ökoszisztéma szolgáltatásainak kvantitatív értékelése geoinformatikai módszerekkel

11.55-12.15 Konkoly Sándor (PTE Szentágotthai János Szakkollégium Egyesület): A Mohácsi-sziget, mint potenciális termálvíz és szénhidrogén lelőhely

12.15 kávészünet

12.25-12.45 Máltesics Péter (PTE Szentágotthai János Szakkollégium): Aktív turizmus a Mátrában - A turisztikai megújulás esélyeinek és lehetőségeinek vizsgálata

12.45-13.05 Sipos Áron (Kaszap István Szakkollégium Szeged): Melatoninszint alakulásának vizsgálata tehéntejben

13.05-13.25 Varga Zsuzsanna (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Erdőterületek változásának vizsgálata a Google Earth Engine felhő alapú platform segítségével a Hargita-hegység példáján

13.25-14.30 ebéd

Biológia

14.30-14.50 Albert László (PTE Szentágotthai János Szakkollégium): A dúcsejt elektromos szinapszisok szerepe a fényválaszok kialakításában biológia

14.50-15.10 Tengölics Ádám (PTE Szentágotthai János Szakkollégium): A retinális ganglionsejt válaszok befolyásának vizsgálata a vizuális jelek posztdiktív agyi feldolgozásában

15.10-15.30 Varga Dániel (PTE Szentágotthai János Szakkollégium): Parvalbumin-GFP egerek használatánagyemezejú ganglionsejtek connexin36-specifikus dendritfáinak feltérképezésére

15.30-15.50 Takáts Amanda (PTE Szentágotthai János Szakkollégium): Y kromoszóma mikrodeléciók vizsgálata infertilitásban

15.50 kávészünet

16.00-16.20 Erdős Réka (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Mitokondriális károsodás szerepe a hasnyálmirigy duktális epitél sejtek funkciójának károsodásában az akut pankreatitisz kialakulása során

16.20-16.40 Szabó Gyöngyvér Felicia (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Az LA1011 hatása a neurovaszkuláris csatolásra

16.40-17.00 Almási Éva (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A másodlagos egyszerűsödéshez vezető genomi változások megértése termőtest képző gombákban

17.00-17.20 Bálint Dénes Tamás (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Az erdőgazdálkodás hatása az egerészölyv (*Buteo buteo*) fészkelési lehetőségeire a Mártélyi Tájvédelmi Körzet területén

2017. december 02. (szombat)

Magasföldszinti nagyterem

Politológia

9.00-9.20 Németh Kornél (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Politika az iskolában - A végzős gimnazisták politikai szocializációja és állampolgári ismeretei

9.20-9.40 Szekeres Tamás (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Második világháborús propaganda a magyar filmhíradókban

9.40-10.00 Szalai Ildikó (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Portugál geringonça

10.00-10.20 Hirth Zsófia (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): Győzött a Jobbik? A néppártosodás elemzése és sikerének megítélése

10.20 kávészünet

Biztonságpolitika

10.35-10.55 Pintér Tibor (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Fegyverviselés az Amerikai Egyesült Államokban

10.55-11.15 Süli Szabina Mercédesz (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A kémkedés megítélése, és büntetőjogi természete a rendszerváltást követő évtizedekben, különös tekintettel a rehabilitációs jogi, és politikai relevanciáira

11.15-11.35 Markella Tamás (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Az Európába irányuló migráció kezelése Magyarországon és az Unióban

11.35-11.55 Csutak Zsolt (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium - Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi Doktori Iskola): Kiber biztonsági kihívások a 21. században”

11.55 kávészünet

Nemzetközi kapcsolatok

12.05-12.25 Ilosvai Dániel (Eötvös Loránd Tudományegyetem Biztonságpolitikai Szakkollégium): Pakisztán – bukott állam vagy feltörekvő gazdaság?

12.25-12.45 Banos Benjámín (Budapesti Corvinus Egyetem Biztonságpolitikai Szakkollégium): A kelet-németországi tartományok konvergenciája a 2017-es választások tükrében

12.45-13.05 Szabó Mátyás (Nemzeti Közszerológálati Egyetem Ostrakon Szakkollégium): A Szentszék diplomáciai tevékenysége a Párizsi Klímaegyezmény kapcsán

13.05-13.25 Halasi Gábor (Budapesti Corvinus Egyetem Biztonságpolitikai Szakkollégium): Líbiai káosz európai szemszögből

13.25-14.30 ebéd

Marketing, logisztika, menedzsment, vezetés és szervezés, vállalkozásfejlesztés

14.30-14.50 Csiki Ottó (Babeş–Bolyai Tudományegyetem Mikó Imre Szakkollégium): Az elektromos autók gyártásának és elterjedésének kihívásai a következő évtizedben

14.50-15.10 Kovács Kata (Szent István Egyetem BME Management Szakkollégium): Az Employer Branding helyzete Magyarországon

15.10-15.30 Lengyel Zsanett (Debreceni Egyetem Hatvani István Szakkollégium): A fenntartható gyermekruházat fogalmi háttere

15.30-15.50 Eger Evelin (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Együttműködési törekvések a Szekszárdi Borvidék borászatai között

15.50 kávészünet

Pénzügy, monetáris politika, ökonometria, gazdaságpolitika, regionális gazdaságtan

16.00-16.20 Drabancz Áron (Budapesti Corvinus Egyetem FAKT Szakkollégium): Németország és Magyarország első demográfiai osztaléka új megközelítésben

16.20-16.40 El-Meouch Nedim Márton (Budapesti Corvinus Egyetem FAKT Szakkollégium): Bérdiszkrimináció az NBA-ben

16.40-17.00 Mészáros Mercédesz (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Csehország és Svájc árfolyam politikájának összehasonlító elemzése

17.00-17.20 Papp Krisztián (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Az arany, mint menekülő eszköz? – A 2008-as pénzügyi válság hatásai az arany fedezeti szerepére

17.20-17.40 Tóth Balázs: (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Válság után kihívások az államadósság-finanszírozásban Közép-Európa országaiban

Rezümék

Albert László-Tengölics Ádám-Völgyi Béla

A dúcsejt elektromos szinapszisok szerepe a fényválaszok kialakításában

A környezetünkől érkező vizuális információk érzékelését a szemünk hátsó felét burkoló, komplex rétegzett struktúrával rendelkező, fényérzékeny idegszövet, a retina végzi. A felfogott és akciós potenciál sorozat formájában kódolt vizuális információt a retina egyetlen kimeneti sejtjei, a dúcsejtek végzik. Az információ átadása a retinán belül is és a látórendszer többi területén is jórészt kémiai szinaptikus átvitelrel történik, de hasonlóan más idegi struktúrákhoz nagy számban tartalmaz elektromos szinapszisokat stratégiaileg fontos hálózati csomópontokban. A connexin (Cx) fehérjékből felépülő elektromos szinapszisok közvetlen kapcsolatot hoznak létre a szomszédos idegsejtek citoplazmái között, ezáltal gyors és kétirányú információáramlást tesznek lehetővé. Vizsgálataink során a retina dúcsejtjeinek elektromos aktivitását vizsgáljuk annak érdekében, hogy az individuális és a populációs dúcsejt akciós potenciál kódot megfejthessük. A dúcsejtek fényválaszait rögzítettük mind kontrol körülmények között, mind pedig farmakológiai elektromos szinapszis blokkolt állapotban. A farmakológiai beavatkozás fényválaszokra kifejtett hatása alapján következtettünk arra, hogy az elektromos szinapszisok mely válaszkomponensek kialakításában fontosak. Méréseink során patch-clamp elektrofiziológiai és Ca^{++} - képzőképzési kísérleteket végeztünk. Megfigyeltük, hogy a dúcsejt fényválaszok erőssége nő, miközben szinkronizáltsága csökken az elektromos szinapszisok farmakológiai blokkolását követően. Az fiziológiai mérések során a sejteket fluoreszcens jelölőanyaggal töltöttük fel, melyek utólagos elemzése lehetővé tette a sejtek morfológiai azonosítását.

Almási Éva

A másodlagos egyszerűsödéshez vezető genomi változások megértése termőtest képző gombákban

A komplex soksejtű fejlődési programok evolúciójához számos genetikai innováció vezetett, ezek között kitüntetett szerepet tulajdonítanak a génregulációs repertoárban bekövetkező genetikai változásoknak. Az evolúció során egyértelmű a korreláció a morfológiai komplexitás és a génregulációs repertoár génjeinek növekvő száma között, melyek közül a legfontosabbak a transzkripciós faktorok. Munkám során a morfológiai másodlagosan egyszerűsödött élőlényekben vizsgáltam a transzkripciós faktorok szerepét. Vajon a komplex morfológiai jellegek elvesztésével párhuzamosan a regulátor gének száma is csökkent? A kérdés megválaszolásához komparatív genom analízissel vizsgáltam a Basidiomycota osztály 41 termőtest képző gombafaját, majd komparatív transzkriptomikai elemzést hajtottam végre 4 faj – két komplex és két másodlagosan egyszerűsödött – (*Armillaria ostoyae*, *Coprinopsis cinerea*, *Schizophyllum commune*, *Auriculariopsis ampla*) 5-5 fejlődési állapotán annak érdekében, hogy a fejlődésben szerepet játszó

géneket karakterizáljam. A kulcsfontosságú transzkripciós faktorok szerepének felderítéséhez egy újgenerációs szekvenálási technikán alapuló módszert (DNA-Affinity-Purification-Sequencing – DAP-Seq) használunk, ami az adott regulátor gén target génjeinek a genomban való azonosítására szolgál. Meglepő módon a morfológiai egyszerűsödésen keresztülment fajok genomja magasabb számban kódolt transzkripciós faktorokat a komplexebb morfológiát képviselő fajokénál. A transzkripciós faktorok korelációját megvizsgálva megállapíthatjuk, hogy az egyszerűsödött képviselők transzkripciós faktor készlete magasabb százalékban tartalmaz faj- és családspecifikus géneket. Továbbá az RNS szekvenálás eredményei fényt derítettek arra, hogy ezen evolúciósan fiatal gének szerepe kiemelkedő fontosságú a fejlődés során. Eredményeink hozzájárulnak a másodlagosan egyszerűsödött fajok kialakulásához vezető folyamatok átfogóbb megértéséhez, továbbá azt sugallják, hogy a csökkent mértékű komplexitás egyes esetekben kedvező jellegként is hathat a fajképződésre. Az általunk vizsgált fajok érdekes példái lehetnek az egyszerűsödést eredményező adaptív evolúciós folyamatoknak.

Andrásik Attila

Plazmatükör céltárgy felületek in-situ regenerációjának vizsgálata: történeti áttekintés, state-of-the-art és lézerablációs kísérletek

A nagyintenzitású, femtoszekundumos lézerimpulzusok alkalmazhatósága nagyban függ az impulzusok úgynevezett időbeli kontrasztjától. Ez a kontraszt mértéke megadja, hogy az nagyteljesítményű lézerimpulzust milyen mértékben lehet lefókuszálni ahhoz, hogy a lézerplazmás kísérletekben ne roncsolódjon a főimpulzus beérkezése előtt az céltárgy anyaga, és hogy az impulzus nagyintenzitású részét használhassuk ezen úgynevezett high-field lézer-anyag kölcsönhatásos kísérletekhez. Az ultrarövid, femtoszekundumos lézerimpulzusok kontraszt-növelésére kifejlesztett számtalan módszer közül én a plazmatükör módszerrel foglalkozom.

A plazmatükör módszer több előnye mellett fellépő egyik legnagyobb hátránya, hogy roncsolja a céltárgy felületét, ezáltal egy adott felületet csak egyszer tudunk felhasználni a céltárgyon, melynek következtében impulzusról impulzusra el kell mozdítani a felületet a lézernyalábhoz képest. Ez jelentősen lerövidíti a céltárgyak használati idejét, ráadásul nehézkessé teszi a folytonos működtetést nagyfrekvenciás, nagyintenzitású rendszerek esetében, mint például az ELI-ALPS lézerrendszereinél. Az Optikai és Kvantumelektronikai Tanszéken a Tewati Kutatócsoport, és az Ablációs Csoport együttműködésében az ELI-ALPS SYLOS, és HF lézer csoportjainak megbízásából egy olyan újszerű módszer kutatásán dolgozunk, mely lehetővé teszi a lézerimpulzusok plazmatükörös kontraszt-növelését a felület in-situ regenerációjával, egylovéses, in-situ diagnosztika mellett. Ezen módszer segítségével nagyfrekvenciás, nagyintenzitású lézernyalábok kontrasztjának plazmatükör alapú növelése válik lehetővé hosszú üzemelési idővel, in-situ módon.

Az előadásomban először áttekintem az időbeli kontraszt, és a plazmatükörös módszer legfontosabb alapjait. Ezután bemutatom a kapcsolódó technológiákkal, és kísérleti eredményekkel kapcsolatos szakirodalmi történeti áttekintésünk eredményeit, és a technológia state-of-the-art-ját, vagyis a technika jelenlegi állását.

Végül prezentálom a Tewati nagyintenzitású, femtoszekundumos lézerrendszerét használó lézerablációs kísérleti elrendezésünket, és az azzal kapott eredményeinket, mely eredmények nélkülözhetetlen információkkal szolgálnak a felületregenerációs kísérleteink megkezdéséhez.

Anga Zalán

Többféle konzervativizmus.

Centralizmus és autonomizmus, Schwarzenberg és Windisch-Grätz politikájában 1848 őszén

Ausztria az októberi forradalom után válaszút elé került. A forradalom napjai kérdések tömegét bontotta fel a konzervatív és a demokratikus tendenciáktól módszeresen elzárkózó birodalmi elit tudatában. A prágai forradalmat sikerrel leküzdő Windisch-Grätz csapatai Bécs körül azonban nem a változtatás ígérétevel érkeztek az osztrák fővároshoz. Windisch-Grätz a birodalom hagyományainak tiszteletben tartását, a magyar kérdés kapcsán a rendi alkotmány helyreállítását és a mihamarabbi alkotmányos rendezést tűzte ki a zászlajára.

A forradalom után a herceget Wallenstein-hez, a harminc éves háború hőiséhez hasonlították kortársai, hiszen ilyen jelentős hatalom valóban nem összpontosult egészen azóta senki kezében sem a birodalomban. Windisch-Grätz egyik legsúlyosabb baklövéseit azonban akkor követte el, mikor a hatalomba emelte sógorát, Schwarzenberg herceget, akinek némileg más elképzelései voltak a politikai újrendezés kapcsán, s a hozzá köthető köröknek nem elhanyagolható szerepe volt a főparancsnok félreállításában.

Windisch-Grätz bukásával az autonomista, romantikus konzervatív elképzelés súlyos és végleges vereséget szenvedett a neoabszolutista, centrista erőktől.

Schwarzenberget az egységes és uniformizált birodalom eszméje mozgatta, s víziójának megvalósítási kísérletében, csak korai halála akadályozta meg, azonban ennek a politikusnak az elképzelései több mint másfél évtizedre meghatározták a birodalom irányát, s benne Magyarországot is, Bach képében.

A két rokon konfliktusának történetét izgalmas levélváltásaik, s a kortársak emlékiratai teszik rekonstruálhatóvá.

Előadásomban ezt a belső politikai küzdelmet szeretném részletekbe menően elemezni elsősorban eszmetörténeti vonatkozásban.

Apjok Vivien

A marosi gyógyiszap útján. Gazdálkodástól a gyógyturizmusig (Makó)

A folyók és városok (tágabban: a víz és az ember) közötti kapcsolatrendszerek kutatása nem újkeletű a társadalomtudományokban. A gyűjtögető, földművelő és állattartó közösségek vízhasználatával több tudományterület (köztük a történelemtudomány, néprajz, földrajz) foglalkozott, ám a modern társadalmak vízhez való viszonyáról kevesebb információ áll rendelkezésünkre.

A Makón az 1950-es évektől folytatott néprajzi, helytörténeti kutatások jobbára a parasztságra, a néprajztudomány klasszikus területeire (tárgyi kultúra, folklorisztika) koncentráltak, hangsúlyosan

történeti perspektívából szemlélve a vizsgált jelenségeket. Az elmúlt években azonban új kutatási „trendek”, szemléletmódok jelentek meg a néprajztudományban (is), amelyek az interdiszciplináris, illetve a hibrid vizsgálati módszereket helyezik előtérbe.

A Maros folyó mint természeti „jelenség” megragadható a vízgazdálkodás, az árvizeknek a természeti környezetre gyakorolt hatásai, az ökológia szempontjából, ezáltal a természettudományoknak teremtve vizsgálati lehetőséget. Van azonban a Marosnak társadalmi és kulturális aspektusa is, amelyek társadalomtudományi szempontból értelmezhetők. Előadásomban a történeti-gazdasági előzmények felvázolásával a folyó társadalmi-kulturális szerepének egy formáját mutatom be röviden, a folyó és a termálfürdő rekreációs funkciójának értelmezési keretében.

Bali Cintia

Az észlelt megbízhatóságra vonatkozó ítéletek reprezentációja az arctérben

A mindennapi életünk során számtalan inger ér bennünket, ebből fakadóan a szociális ingerek feldolgozásában gyakran támaszkodunk kategorizációs és generalizációs folyamatokra. Ezen folyamatoknak hála hatékonyabban eligazodunk a társas környezetünkben és képesek vagyunk pontosabban előre jelezni a minket körülvevő egyének viselkedését, érzelmi reakcióit. Bár ezen mechanizmusok nélkül elvesznénk a szociális ingerek sűrűjében, hasznosságuk mellett gyakran korlátozzák gondolkodásunkat és alapot szolgáltatnak az előítéletek és sztereotípiák kialakulásának. Az egyik leggazdagabb szociális ingerforrásnak az arcot tekintjük, így az arc karakterisztikái gyakran meghatározzák egy másik személyről alkotott vélekedésünket is. Különösen nagy hatása lehet annak, ha az illető fizikai megjelenése okán más általunk ismert személyekre emlékeztet.

Dolgozatom célja az volt, hogy fény derüljön arra, hogy vajon a hasonlóság mellett az arcok ellentéteessége is hasonló hatással van-e az ítéletalkotásunkra. Így egyedi és antiarcok megbízhatóságát értékeltettük a vizsgálatban résztvevő személyekkel. A kutatási eredményeink alapján, azonban az az előfeltételezésünk, hogy az antiarcok az egyedi arcokhoz képest ellentétes arcokhoz képest ellentétes megítélésben részesülnek nem igazolódott be, bár a fiatalabbak körében kimutatható egy tendencia, amely megfelel a várakozásainknak.

Bálint Dénes Tamás

Az erdőgazdálkodás hatása az egerészölyv (*Buteo buteo*) fészkelési lehetőségeire a Mártélyi Tájvédelmi Körzet területén

A Mártélyi Tájvédelmi Körzet Hódmezővásárhelytől nyugatra, a Tisza bal partján terül el, mintegy 2260 ha-on. A területet nyugatról a Tisza-folyó, keletről az árvízvédelmi töltés, míg északon és délen egyaránt egy-egy út határolja. Hullámtéri terület, ezért a Tisza időszakos elöntései nagyban formálják a táj arculatát, és meghatározzák a gazdálkodás lehetőségeit. A folyószabályozás előtt, ill. a XX. sz. közepéig változatos, extenzív tájhasználat jellemezte a területet (legeltető állattartás, kertművelés, gyümölcsészet, fejesfás üzemű, szálaló és vágásos erdőművelés, kisparcellás szántók, kisszerszámos halászat). Mára azonban a szűkülő lehetőségek mentén csak az erdő-, a mező- és a

vadgazdálkodás bizonyos ágaival találkozhatunk. A mezőgazdaság erőltetett átszervezése következtében uniformizálódó tájhasználat nem tudott fenntarthatóan és plasztikusan alkalmazkodni a folyószabályozás következményeként szélsőségesebbé váló vízjárás következményeihez. Ez oda vezetett, hogy a XX. sz. második felében egyre nagyobb területek spontán folyamatok, vagy faültetvények telepítése révén erdősültek.

Az egerészölyv (*Buteo buteo*) fészkelése az erdősült területekhez kötött, melyek megközelítőleg 65%-ban borítják a tájvédelmi körzetet. E faj meglehetősen nagy számban költ a területen, kellő mintaelemszámot biztosítva statisztikus vizsgálatokhoz. Az előzetes megfigyelések és adatok szerint fészekhely-választása számos rokon vonást mutat több más ritkább, fokozottan védett, nagytestű madárfajéval, ezért jó modellfajnak tekinthető a természetvédelmi élőhelykezelés tervezéséhez. Feltételezésem szerint nem csupán a fa faja, és így a lehetséges ágszerkezete meghatározó a fészkelés szempontjából, de az adott erdőrészlet struktúrája is (a túl sűrű lombkorona nem teszi alkalmassá nagy testű madárfajok számára az adott erdőrészletben a fészkek megközelítését). E két jellemző kialakulására az erdőgazdálkodásnak van jelentős hatása. A Mártélyi Tájvédelmi Körzet területén előfordul spontán erdősülés (melyre sajnos leginkább az idegenhonos invazív terjedésű fajok jellemzőek), alapvetően azonban tervezett, ültetvényes erdőgazdálkodást folytat a jogosult. Az országos jelentőségű természetvédelmi területen nem csak az őshonos társulásalkotó fajokkal történik a felújítás, de a biodiverzitás kárára nemes nyár fajtákkal is. Az ilyen erdőrészletek hiába jelentenek fás szárú vegetációt, az egerészölyvek fészkelésre csak meglehetősen kis számban használják. Feltételezésem szerint azért, mert e fák nem rendelkeznek fészkelésre alkalmas szerkezettel. Azokban az esetekben, mikor mégis nemes nyáron történik a fészkelés, rendre valamilyen faipari szempontból szerkezeti hibás faegyedről van szó. Hasonló okokra vezethető vissza a homogén, telepített kocsányos tölgy állományok esetében is az alacsony arányú fészkelés. Ezekben az erdőrészletekben vélhetően az egyedek fiatal korából adódóan még nem alakul ki a szükséges struktúra. A területen legnagyobb számban hazai nyár fajokon található egerészölyv fészkek. E fajok egyes állományai viszonylag kis területen is nagy számban képesek produkálni a költésére leginkább megfelelő lombkorona szerkezetet. Az árvízvédelmi szempontok alapján korábban fejesfás üzemmódban művelt, gát menti füzesek (botoló füzesek) „felhagyása” következtében kiterjedt, jellemzően mély fekvésű erdőrészletek lassanként átalakulnak: a rendszeres ápolás hiányában összeroskadó füzek helyét az idegenhonos, invazív zöldjuhar és amerikai kőris veszi át, melyek közül csak az utóbbi nyújt lehetőséget az egerészölyv számára a fészkelésre. A bédai egyenes fűz szintén nagy kiterjedésű területen található meg, ám csupán egyetlen alkalommal választotta egy egerészölyv pár fészkelésre. A faj e célra való alkalmatlanságát jelzi, hogy e kísérlet sikertelenül, a fészkek és a benne lévő két fióka pusztulásával zárult.

A hipotézisem szerint az egerészölyv fészkelése a vizsgált területen az egyes faegyedek struktúrájának, valamint azok egymáshoz való térbeli viszonyának, továbbá az emberi zavarásnak a függvénye, mely feltételezésemet a több költési szezont átfogó adatok feldolgozásával bizonyítom.

Banos Benjámín

A kelet-németországi tartományok konvergenciája a 2017-es választások tükrében nemzetközi kapcsolatok

A kelet-németországi tartományok konvergenciája a 2017-es választások tükrében:

1. Ismertetem a hipotézisemet és prezentációmmal alátámasztom azt!
2. Előzményként rövid történelmi bevezetés, utalva a kettéosztottság problematikájára és az újraegyesítés megtörténte.
3. Általánosságban bemutatom az egyesített Németország gazdasági mutatóit és a rávilágítok azokra a német specifikus tényekre, mint például a nagyon alacsony inflációs ráta, az óriási külkereskedelmi szufficit stb. Ezután az uniós konvergencia források rendszerét fogom bemutatni kiemelve a Németországra vonatkozó támogatások mértékét és a NUTS-rendszert, majd az uniós és német főbb prioritásokat a konvergencia felhasználását illetően.
Ezután a német választási rendszer főbb jellemzőire térek rá és elemzem a 2017-es választások eredményét! Hipotézisemmel igazolom, hogy a konvergencia ellenére miért tudott ilyen jelentős mértékben megerősödni az Alternative für Deutschland a volt NDK tartományainak jelentős részeiben.
4. Konklúzió levonása és kitekintés a jövőre nézve!

Budai Csilla Mariann

Történetmondás és kultúra kapcsolata Vincze Ferenc *Desertum* című művében

Kutatásomban Vincze Ferenc 2014-ben, az Orpheusz gondozásában megjelent, *Desertum* című könyvének elemzésével foglalkozok. A szöveg narratív sajátossága a hol összefonódó, hol szétváló vagy épp csak érintkező, egymásnak mellérendelt történetszálak kavarodása. Vizsgálatom fókuszában a narratívának ezt a látszólagos rendezetlensége áll.

Alaptézisem, hogy a kortárs erdélyi irodalmi reprezentációban egyre többször fókuszba kerül a diktatúra korában nevelkedett „elhallgató” és a rendszerváltás után felnövő generáció közti konfliktus. Ami ugyanis az előbbi generáció számára magától értetődő volt, hiszen a diktatórikus kor létélményének kollektív alaptapasztalataként identitásuk, kultúrájuk részévé vált, az az új generáció számára már nem önmagától értetődően legitim. Az új generáció szocializációja már a kimondás, és megkérdőjelezés szabadságában zajlott, így számukra érthetetlen az „elhallgatók” történetekhez, történetmondáshoz, kultúrához való viszonya. A konfrontáció tétje nem más, mint a kultúrával járó otthonosság-érzés, a valahová tartozás élménye. Az új generációnak meg kell küzdenie a múlttól való tudásért, és ennek felhasználásával újra kell értelmeznie saját identitását és kultúrához való viszonyát.

Előadásomban arra fogok reflektálni, hogyan mutatják be a *Desertumban* fellelhető narratív játékok a két generáció között húzódó határvonalat, illetve, hogyan képesek rámutatni a történetmondás fontosságára azáltal, hogy a történeti események, a rendszerváltás okozta, a kultúra áthagyományozását, áthagyományozódását megfogalmazó problémákra irányítja a figyelmet. A

regény általam kulcsfontosságúnak tartott részletei alapján tehát a kultúra átadásának legősbibb módja, a történetmondás kerül középpontba prezentációmban.

Csapó Gyöngyvér Virág

Fejlesztés a machiavellizmus mérésében, avagy érdemes-e új tesztet létrehozni

Jelenleg kétféle teszt áll rendelkezésünkre a machiavellizmus mérésére; a Christie és Geis által létrehozott MACH-IV és a Dahling-féle machiavelli-skála, az MPS. Azonban már számos kritika illette a MACH-IV-et, illetve az MPS is felvet kérdéseket az alkalmazhatóságával kapcsolatban. A kutatásom részben a jelenlegi kérdőívek megbízhatóságára vonatkoznak, részben pedig arra, hogy érdemes-e egy új teszt kidolgozásán munkálkodni. Ezért létrehoztam egy saját itemekből álló kérdőívet és összevettem a három mérőeszközt, melynek során pozitív eredményeket kaptam a kutatási kérdésekre vonatkozóan.

Császár Andrea Mária

A társadalmi biográfia mint filozófiai önéletrajz – Adalékok Rahel Varnhagen *Egy német zsidó nő élete a romantika korából* című biográfiához

„Ha egy meghatározott eszménykép nélkül, pontos álom híján indul útnak, hogy átalakítsa a világot, és így csak önmagát képes átfordítani valamiféle üres lehetőségbe, amely ő maga *lehetne*, akkor csak >>bolondos fantaszta.<<, ráadásul még opportunist is, aki saját egzisztenciáját szeretné megsemmisíteni, hogy - jobban tudjon élni” – írja Hannah Arendt Rahelről, aki tévképzet és álom nélküli Don Quijote-ként bolyong a pária- és parvenü-létek útvesztőiben a XIX. századi német romantika idején.

Előadásomban Arendt két írásával foglalkozom: a *Mi, menekültek* című esszével és a *Rahel Varnhagen. Egy német zsidó nő élete a romantika korából* című biográfiával, ahol is a társadalmi biográfia és filozófiai önéletrajz kapcsolódási pontjait mutatom be. A két elemzendő művet, de főként a Varnhagen-kötetet számos szakirodalom tartja Arendt önnön identitás keresésének, önazonosságának megtalálásához vezető eszköznek, de feltevésem szerint a rejtett önéletrajz lehetőségén túl a filozófiai önéletrajz lehetősége is fennáll. Az előadás ezt a központi állítást igyekszik igazolni, kiindulva a fogalmi keretek tisztázásától, a műfaji attribútumok vizsgálatán és összevetésén túl a művek koncentrált elemzéséig.

Csiby Édua Boglárka

A komplex értékelés hatásvizsgálata egy íráskészséget fejlesztő kurzuson

A dolgozat középpontjában egy, az angol nyelvi akadémiai és professzionális íráskészség fejlesztését célzó kurzus áll. A fő kérdésfeltevés a komplex értékelési formák hatását vizsgálja az új tanárképzésben és az angol alkalmazott nyelvészeti mesterképzésben résztvevő hallgatók

készségeire, amely magában foglalja az íráshoz viszonyuló általános attitűdjüket és íráskészségüket, javítási metódusokat is. A kutatás alanyait az említett kurzuson résztvevő hallgatók adnák, a mintát pedig a kurzusra készített írásaik, az általuk kitöltött kérdőívek és a kurzus oktatójával készített interjúk adnák. A dolgozat egyszerre vizsgálná a kurzust metodológiai oldalról is, mert a komplex értékelés és a portfólió alapú teljesítmény segítséget nyújthat a jövőbeli tanároknak abban, hogy ők is komplexen tekintsenek az íráskészség fejlesztésére, és hogy önmaguk is tudatos szerkesztői legyenek írásaiknak.

A kutatás fő kérdésselvetései a következők voltak:

1. Milyen hatással van a hallgatók előzetes javítási és értékelési tapasztalatai a javításmódot kezelésére?
2. Milyen oktatói értékelési módok különböztethetők meg?
3. Milyen hatékonysággal értelmezik és alkalmazzák a hallgatók a különböző oktatói javítási módokat?
4. Hogyan befolyásolja a korrekció változatok alkalmazása és a portfólió alapú értékelés a hallgatók szerkesztési módjait?

Úgy gondolom, hogy ennek a kutatásnak több szempontból is lehet hasznos eredménye, mert egyrészt képet ad a komplex értékelés minőségi kérdéseiről egy ilyen értékelés-orientált területen, másrészt pedig összeköti az oktató munkáját a hallgatói fejlődéssel, egyfajta dialogikus viszonyban kezelve ezt a kérdést.

Csifó Tamás

Királyválasztástól koronázásig Szilágyi Erzsébet tevékenysége 1458–1464 között

Horogszegi Szilágyi Erzsébet az egyik leghíresebb nő a magyar történelemben, aki elsősorban a törökverő hadvezér, Hunyadi János feleségeként és Hunyadi Mátyás király édesanyjaként él a magyar köztudatban. Nevét többek között az Egri Szilágyi Erzsébet Gimnázium és Kollégium, valamint a budapesti Szilágyi Erzsébet Gimnázium őrzi, emellett pedig Arany János is emléket állított neki *Mátyás anyja* című versében. Ezzel szemben a magyar történettudomány meglepő módon eddig még egyetlen forrásalapú életrajzi monográfiával sem járult hozzá Erzsébet történetének szélesebb körű megismertetéséhez.

A magyar historiográfia a Hunyadi-kor kutatásai során jellemző módon az időszak két legmeghatározóbb államférfiját, Hunyadi János kormányzót és fiát, Mátyás királyt helyezi középpontba, míg az ő életüket összekötő legfontosabb személy, Szilágyi Erzsébet többnyire csak „mellékszereplőként” jelenik meg, igen kevés helyet kap a korszakot taglaló monográfiákban és tanulmányokban. Véleményem szerint azonban Erzsébet története ennél sokkal több figyelmet érdemelne. Életének tanulmányozása során betekintést nyerhetünk az 1456-os nándorfehérvári diadalt követő vészterhes évek eseményeibe. Ebben az időszakban a neves özvegyasszony a Habsburg- és a Hunyadi-párti bárói ligák szembenállása, az V. László király halálával jelentkező trónöröklési válság és az ennek köszönhetően kitörő polgárháború közben minden igyekezetével fia, Mátyás Prágából való kiszabadításáért és a magyar királyi trónra emeléséért küzdött. Emellett

megtudhatjuk azt is, hogy Mátyás hatalomra kerülését követően Erzsébet, mintegy „anyakirálynéként”, hogyan segítette és támogatta fia uralkodását.

Előadásomban horogszegi Szilágyi Erzsébet életének 1458–1464 közötti időszakát szeretném bemutatni. Bevezetésként röviden kitérek Erzsébet származására és a Szilágyiak eredetére. Ezután részletesen ismertetem Erzsébetnek a Mátyás magyar királlyá választásáért tett erőfeszítéseit, majd pedig az ezt követő évekből források alapján ismert tevékenységét szeretném röviden összefoglalni egészen fia királlyá koronázásáig.

Csik Ádám Lajos

1968-as Csehszlovákia elleni intervenció a Magyar Néphadsereg szemszögéből

Az 1968-as év a keleti blokkon belül élen járt Csehszlovákia a politikai és társadalmi reformok terén „emberarcú szocializmus kialakításával”. A Szovjetunió politikai elitjét ez komolyan aggasztotta, ezért 1968 tavasza és nyara során folyamatos egyeztetések, tárgyalások, és tanácskozásokra került sor a varsói „ötök” és Csehszlovákia között. Ennek ellenére nem tudták ráerőszakolni akaratukat a csehszlovák vezetésre. Ezért a szovjet vezetés a legvégső megoldásra, a Csehszlovákia elleni intervencióra szánta el magát, és vont be a katonai akcióba közeli szövetségeseit. Előadásom célja hogy bemutassam a Magyar Néphadsereg felkészülését, szerepét továbbá hétköznapjait, és az azt lezáró kivonulást Csehszlovákiából. További célom hogy az műveletben résztvevő csapatok politikai és harci felkészítését bemutassam, illetve primer forrásokra támaszkodva, a járőröző katonák szemszögéből, a Csehszlovák lakosság intervenció alatti mindennapjait, hangulatát, viszonyulását a magyar csapatokhoz. 5

Csíki Ottó

Az elektromos autók gyártásának és elterjedésének kihívásai a következő évtizedben

A 2015-ben kirobbant Volkswagen „dízelbotrány” óta újra előtérbe kerül világszinten is a gépjárművek károsanyag kibocsátásának visszaszorítása, így a fogyasztók is egyre több elektromos autót (e-autót) vásárolnak. A botrány előtt az e-autók eladása világszinten átlagosan 2,61%-kal nőtt, míg 2015 utolsó három hónapjában már 9,66%-kal. Egyre több állami támogatást is kaptak az e-autó vásárlók, mivel pozitív externális hatást váltanak ki, így ez is egy oka a növekedésnek, ami várhatóan a jövőben is fennmarad. Az e-autók gyártása, valamint a belső égésű motorok kiszorulása jelenleg az egyik legégetőbb kérdés az iparágban, ezért úgy vélem, hogy a kutatásom gyakorlati szempontból is fontos és aktuális kérdéseket dolgoz fel.

Több kutatási kérdés is felmerül az e-autók terjedésével kapcsolatosan, keresleti és kínálati oldalról. Keresleti oldalról legfőképp a nyilvános töltőhálózat nem megfelelő kiépítettsége szab határt az e-autók terjedésének. Erre példa Norvégia, ugyanis 2017 szeptemberében arra kérték a lakosokat, hogy csak akkor vásároljanak e-autót, ha tudják saját otthonukban tölteni. Ebből kiindulva elsőként arra a kérdésre is igyekszem választ adni (KK1), hogy az elektromos autók terjedéséhez hány nyilvános

töltőállomás kiépítése szükséges (2025-ig, évenkénti bontásban), abban a 12 országban, ahol a legtöbb ilyen autó gurul az utakon?

Ehhez szükséges volt előrejelezni az elektromos autók számát, így arra a kérdésre is kerestem a választ (KK2), hogy várhatóan hány elektromos autó lesz a világon a jövőben 2025-ig? A kérdés megválaszolásának érdekében több tanulmány előrejelzését is felhasználtam, azonban ezek szórása nagy (az adatok 9 milliótól akár 91 millió e-autóig is terjednek az előrejelzések a világon 2025-re). Az e-autók számának előrejelzését a Monte Carlo sztochasztikus szimulációs módszerrel végeztem el, aminek segítségével 95%-os bizonyossággal meg tudtam állapítani az e-autók jövőbeni számát. Az eredmény felvetett két újabb kérdéssel kapcsolatos kérdést (KK3), azaz mikor lesz szükséges az autógyártóknak kapacitásbővítésre, ugyanis az egyes gyárak kihasználtsága már 100% fölé emelkedett. A másik kérdéssel (KK4), hogy lesz-e elegendő lítium az e-autók gyártásához, ugyanis ez szükséges az akkumulátorok gyártásához és a számításaim során, felhasználva a Monte Carlo szimuláció eredményeit arra a következtetésre jutottam, hogy a 2015-ben és 2016-ban fennálló lítiumhiány 2025-ig még sokszor meg fog ismétlődni.

Úgy vélem, hogy az autógyártóipar elérkezett a legnagyobb fordulóponthoz az első mobiltelefon elkészítése óta és az e-autók terjedését érdemes a kutatásokban is figyelemmel kísérni.

Csikós Nándor

Biogáz üzemek és az energianövények tájra gyakorolt hatásának vizsgálata geoinformatikai és statisztikai módszerekkel németországi mintaterület alapján

Németországban a 2000-es évek elejétől egyre nagyobb hangsúlyt kezdtek fektetni a megújuló energiaforrások használatára. A magas állami támogatások következtében egyre többen kezdtek biogáz üzemeket építeni és hozzá különböző energianövényeket termesztetni, ez komoly hatást gyakorol a tájra. A területhasználat és a tájmintázat változásának komoly hatása van a tájalkotó tényezőkre, mint például a biodiverzitás, kisvízfolyások vízminősége (hordalékmennyisége, nitrogén, foszfortartalma stb.), szélérózió kockázata. A Kieleti Egyetemen dolgozó kollégákkal közösen a mintaterületen Schleswig-Holstein szövetségi tartományban, Németországban vizsgáltuk a biogáz erőművek létesítésének tájra (tájmintázatra), felszínborítás diverzításra gyakorolt hatásait. Munkámhoz geoinformatikai és statisztikai módszereket alkalmaztam. Digitális adatbázisokat (Corine Land Cover, ATKIS, Lucas) dolgoztam fel különböző léptékekben geoinformatikai szoftverek segítségével (ArcGis, V-Lite) és statisztikai programokkal (IBM SPSS Statistics) számoltam ki a tájmintázat és a paraméterek kapcsolatát. Különböző felszínborítás típusok (különböző mezőgazdasági területek, gabona félék) és a biogáz üzemek teljesítménye (kW) között szignifikáns pozitív korrelációt mutattam ki. Silókukoricával a legerősebb a kapcsolat, amelyet májustól szeptemberig termesztenek és zölden aratnak. A mezőgazdasági területek és a gabona fajta diverzitásának változása negatív szignifikáns kapcsolatot mutat a biogáz üzemekkel. A tájmintázat mutatók változásának vizsgálata alapján a szántóföldek nagyobbak és komplexebbek, míg a legelők, gyepek kisebbek és kompaktabbak lettek.

A biogáz üzemek és energianövények termesztése okozta területhasználat, diverzitás és tájmintázat változás hatással van a környezetre, mint például monokultúra kialakulása (silókukorica), fauna, flóra diverzitás csökkenése, vízminőség negatív irányú változása, szélrózsió kockázatának növekedése és a táj esztétikai értékének csökkenése.

Csutak Zsolt

Kiber biztonsági kihívások a 21. században

A '21. század olaja: az adat' Paul Getty közismert *bon mot*-jának parafrázált változata nagyon helyt álló hiszen az ITU becslése szerint az internet napi adatforgalma és információ-generáló teljesítménye a 4 Petabyte körül mozog amely meghaladja a világ legnagyobb közkönyvtárának számító 10 millió kötetes washingtoni Kongresszusi Könyvtár teljes állományát. Az emberiség által valaha létrehozott és működtetett legkomplexebb hálózat és információs rendszer működésének, alapelveinek és potenciális veszélyforrásainak, fejlődési potenciáljának megértése nem egyszerű feladat. Ebben a vállalkozásban segítségünkre lehet számunkra a világhírű magyar matematikusok (Rényi Alfréd, Erdős Pál) halmaz, és hálózatelméleti modelljei, illetve újabban Barabási Albert László hálózatkutató felismerései. Az emberiség 2 évtizeden belül eléri a 9 milliárd főt ugyanakkor az internet globális lefedettsége 50% körül mozog, amely két párhuzamos világot eredményez a digitális információszerzés és használat terén, amely komoly társadalmi, biztonsági feszültségeket és problémákat eredményez. A technológiai haladás robbanásszerű fejlődése a kibernetika, robotizálás, mesterséges intelligencia (AI) és web-alapú okos eszközök (IoT) nyomán új és ismeretlen helyzetekbe és kihívások kezelésére kényszeríti az emberiséget és különösképp a döntéshozókat. A 20. századi klasszikus sci-fi irodalom nagymesterei (Clarke, Asimov, Lem, Bradbury, Strugatsky) foglalkoztak azokkal a kérdésekkel, amelyekkel már a jelen helyzetben érdemes komolyan elgondolkoznunk: „Hasznára vagy kárára válik az emberiségnek a milliárdnyi okos eszköz alkalmazása? Ki fogja felügyelni az IoT rendszerét? Milyen társadalmi és hadviselési következményei lesznek a tömeges robotizálásnak? Mikor következik be és milyen hatással lesz az emberiségre az MI kognitív 'öntudatra-ébredése'?” Manapság, a kiberbiztonsági szakértők a fenti futurisztikus kérdések mellett a hétköznapi válló *DDOS* és *Botnet*, *malware* támadásoktól a *darkweb* használatán keresztül a meghekkelt okos járművek és eszközök, drónseregek jelentette veszélyforrások kezelésére fókuszálnak, amelyek immár sokszereplős játékterré váltak a nemzetállamoktól kezdve terror-szervezeteken át az 5 fős *cracker*-csoportokig. A kiberbiztonság és végkifejlet tekintetében, tulajdonképpen, két nagy elképzelés-rendszer feszül egymásnak: vajon az idealista optimista forgatókönyv vs. a disztópikus Skynet-verzió realitása lesz a meghatározó az elkövetkező évtizedekben?

Deák Ádám

Az 1843/44. évi országgyűlés a liberális ellenzék szemszögéből

Előadásomban az 1843/44. évi országgyűlést mutatom be a liberális ellenzék szemszögéből. Az 1839/40. évi országgyűlés pozitívan zárult, nagyon sok törvényjavaslatot fogadtak el, melyeket az uralkodó is szentesített. A reformpárti politikusok ezek után nagy reményeket fűztek a következő országgyűléshez, amit 1843. május 14-re hívott össze V. Ferdinánd Pozsonyba. A hangulat talán azért is volt optimista, mert a királyi proposíciók is sok olyan tervezetet tartalmaztak, melyek a reformokat segítették volna elő. Kezdetben a vármegyék is arra törekedtek, hogy a javaslatokat kidolgozzák és elfogadtassák, ne pedig a sérelmi politikát hangoztassák. Néhány példa ezekből a reformtervekből: ősiség eltörlése, büntetőtörvénykönyv és börtönrendszer kidolgozása, szabad királyi városok rendezése, közlekedés fejlesztése, gazdasági kérdések átalakítása. A liberális ellenzéknek csalódnia kellett, hiszen a bécsi udvar meghátrált, és szinte minden kezdeményezést megátoltak. Amikor rájöttek, hogy semmi sem fog megvalósulni a tervekből keményen bírálták a konzervatívokat és a kormányzatot. Az 1843/44. évi országgyűlés összmelege elszomorító volt az ellenzék számára, hiszen csak 13 törvényt fogadtak el. Az országgyűlés után, 1844 novemberében a kormányzat az adminisztrátori rendszer kiterjesztésébe fogott, ezzel akarta erősíteni a befolyását a megyékben. A sikertelenség ellenére ez az időszak fontos volt az ellenzék számára, hiszen tovább formálódtak, fejlődtek.

Drabancz Áron

Németország és Magyarország első demográfiai osztaléka új megközelítésben

Németország és Magyarország első demográfiai osztaléka új megközelítésben. Az európai országok nagy részére jellemző a családok alacsony gyermekvállalási hajlandósága, ami előregedéshez és a társadalmi terhek növekedéséhez vezet. Az előregedésnek azonban lehetnek pozitív hozadéka: a csökkenő gyermekszám miatt a munkaképes korúak társadalmon belüli aránya megnő, ami az első demográfiai osztalékot eredményezi. A tanulmányom elején bemutatom, hogy Németországban és Magyarországon hogyan alakultak a II. világháború óta a főbb demográfiai folyamatok. Később bevezetem a demográfiai osztalék módszertanát, majd előrebecsülöm a két ország első demográfiai osztalékát 2060-ig. Utána a demográfiai osztalék számítását új feltételrendszerek mellett számolom újra: az Eurostat népesedési előrejelzése helyett egy bevándorlási sokkot építik be a modellbe, valamint a teljes termékenységi arányszám magasabbnak, és alacsonyabbnak véve kalibrálom újra a modelleket. A modelleim célja, hogy megmutassák, hogyan alakulhat Magyar-, illetve Németország első demográfiai osztaléka, ha az európai demográfiai folyamatok eltérnek a becsült pályától.

Eger Evelin

Együttműködési törekvések a Szekszárdi Borvidék borászatai között

Globalizálódó, felgyorsult világunkban egyre nagyobb hangsúly kerül a vállalatok földrajzi koncentrációjára, hiszen a hálózatosodás jelenti sok esetben az egyetlen lehetőséget versenyképességük növelésére és fenntartására. A földrajzi mellett a kapcsolati közelség sikeres kiaknázása révén a tudásáramlás intenzitása megnőhet, amely tudás nemcsak egyéni szinten jelenik meg, hanem a személyes interakciók révén tovagyűrűzik.

A Szekszárdi Borvidék szereplői is felismerték a hálózatosodás fontosságát, számos törekvés történt már arra, hogy a kapcsolataikat szorosabbá fejlesszék és kölcsönösen előnyös együttműködéseket alakítsanak ki, megteremtsék a lehetőséget a tudás átadásának.

Primer kutatásom célja volt, hogy mélyinterjúk készítésének segítségével képet nyerhessek arról, mennyire tartják erősnek a borászatok az egymás között kialakult kapcsolatokat, ezeknek mik a kulcselemei, illetve hátráltató tényezői. Előadásomban nagy hangsúlyt szeretnék fektetni a már megvalósult közös projektekre, sikerekre.

El-Meouch Nedim Márton

Bérdiszkrimináció az NBA-ben

Az egyes munkapiacokon megjelenő bérdiszkrimináció vizsgálata fontos közgazdasági kérdés. A hatás mérésénél általában nehézséget jelent kiszűrni a fizetést leginkább befolyásoló jellemző, a munkavállalói képesség hatását. Az Amerikai Kosárlabda Liga (NBA) ebből a szempontból kivételt képez, hiszen a játékosok teljesítménye statisztikai mutatószámaik segítségével jól mérhető. A tanulmány azt a kérdést vizsgálja, hogy az 1985/86 és 2014/15 közötti szezonok adatai alapján tapasztalható-e bérdiszkrimináció az NBA-ben. Az ökonometria modellezés eredményei alapján a külföldi játékosok bérprémiumban részesültek a hazaiakhoz képest, míg a fekete játékosok fizetése a 21. században szignifikánsan alacsonyabb volt, mint a nem feketéké. Tehát a bérdiszkrimináció tetten érhető volt az NBA-ben az utóbbi 30 évben.

Erdős Réka

Mitokondriális károsodás szerepe a hasnyálmirigy duktális epitél sejtek funkciójának károsodásában az akut pankreatitisz kialakulása során

Bevezetés

A mitokondriális diszfunkció számos betegség kialakulásának fontos eleme, az akut pankreatitisz (AP) is. Korábbi eredményeink alapján a mitokondriális károsodás fontos szerepet tölt be az epesav és alkohol okozta hasnyálmirigy duktális HCO₃⁻ szekréció gátlásában, viszont ennek pontos mechanizmusa részleteiben még nem ismert.

Cél

Célul tűztük ki a mitokondriális diszfunkció kialakulásának és prevenciójának vizsgálatát egér duktális epitél sejtekben.

Módszerek

CiklofilinD (CypD) gén kiütött (KO) valamint vad típusú (VT) egér hasnyálmirigy duktuszokat mikrodisszekcióval izoláltuk. A mitokondriális membránpotenciált ($\Delta\psi_m$) konfokális mikroszkópiával, a hasnyálmirigy duktális HCO_3^- szekréciót mikrofluorometriával vizsgáltuk.

Eredmények

Epesav (500 μM kenodezoxikólsav; CDC), vagy 100mM etanol+200 μM palmitát (PA) kezelés alatt a CypD KO egerekből izolált hasnyálmirigy duktuszokban szignifikánsan kisebb $\Delta\psi_m$ csökkenés volt megfigyelhető, mint a VT duktuszokban. Ez a mitokondrium permeabilitás tranzíciós pórus (MPTP) szerepére utal a gátló hatás kialakulásában. A CypD KO egerekben az epesav és alkohol+zsírsav kezelés hatására szignifikánsan kisebb volt a HCO_3^- szekréció gátlása is. Az MPTP gátlása ciklosporin A-val (CypA) a genetikai gátláshoz hasonló hatással bírt mind a $\Delta\psi_m$ csökkenésre, mind a HCO_3^- szekréció gátlásra.

Megbeszélés

Eredményeink alapján az MPTP kiemelt szerepet tölt be az epesav, vagy alkohol és zsírsavak okozta duktális károsodás kialakulásában az AP patogenezisében. Farmakológiai gátlása új terápiás célpont lehet az AP-ben kialakuló duktális funkció károsodás kivédésére.

Gaál Gabriella

A perifériára szorított Másik ábrázolása Tóth Krisztina *Pixel* című novellás kötetében

A kutatás homlokterében a *Pixel* című kötet alcímeként megadott –szövegtest- fogalom jelentésének kibontására kerül sor. Az elemzésben bemutatásra kerül, a test, illetve az, hogy hogyan határozza meg az azonosulási folyamatokat a látott külső testfelszín.

A kiválasztott novellák rávilágítanak arra, hogy a narrátor hogyan használja a médiában is használt előítéletességet hordozó kódolt nyelvet. A narrátor a kódolt nyelvvel az olvasóban lévő előítéleteket hozza a felszínre, de ezek az előítéletek a média által közölt szegénység és romákat ábrázoló képek alapján konstruálódnak meg. A képek elsőnek megkülönböztetik a rasszt, igazolják a másságukat, majd indokolják a szembenállás jogosságát. A történetek, ahogy a hírek tudósításai is igyekeznek a látszólagos korrektségre, de a sorok mögött, a nyelvi kategóriákkal rasszista és diszkriminatív koncepciók bújnak meg, amelyek a rejtett rasszizmust legitimálják.

Azoknak a társadalmi diskurzusoknak, amelyek a rasszizmust fenntartják és táplálják, jelentős részét a média generálja. A novellák rávilágítanak a mediatizált társadalom sajátosságaira, például arra, hogy az előítéletek, a sztereotípiák hogyan helyettesítik a romák valós képét annak média reprezentációjával. A média által sugallt kép ál-valóságot hoz létre, amely félelmeken és előítéleteken alapszik. Az ál-valóság reprezentációban a kisebbség tagjait deviáns magatartásmintákkal és bűnözői csoportokkal azonosítják.

Az elbeszélő képes túllépni a fekete-fehér színhatárokon és megrajzolja a „fehér oldalt” is. A narrátor így próbálja meg az előítéletekkel terhes fekete-fehér képek színhatárait kifordítani, és a partnerség

zónájába invitálni az olvasót, ahol a média által elültetett sztereotípiákat, félelmeket le kell győznie és a perifériáról be kell hívnia a Másikat.

Gombkötő Bence

A magyar nyelv lótarással kapcsolatos török jövevényszavai

Aligha találhatunk olyan szókészleti csoportot a magyar nyelvben, amely ne tartalmazna török eredetű jövevényszavakat. Az egyik ilyen csoportot az állattartáson belül a lótarással kapcsolatos terminológia képezi. Mint steppei lovasnomád gyökerekkel rendelkező nép a ló a közelmúltig meghatározó eleme volt a magyarságnak. Az előadásban bemutatásra kerülnek a lótarással kapcsolatos török eredetű jövevényszavak. A felhasznált források listáját követően, egy rövid történeti áttekintés következik, hogy hogyan váltunk lovas nemzetté és milyen hatást gyakorolt a kialakuló magyarság lóhasználatára elsősorban a szláv és török népelemek. Az előadás törzsét a jövevényszavak etimológiai vizsgálata képezi. A legfontosabb részcsoportok a lószínnevek, lószerszámok és a ló kor és nem szerinti elnevezései. A vizsgálat célja felmérni, hogy mekkora hatást gyakorolt a török a magyar terminológiára, mennyire volt ezekre az új kifejezésekre szükség és hogy kiderüljön melyik korban volt a legjelentősebb az érintkezés.

Gombos Brigitta

A Sulpicius-bankház nyomában: az ókor modern oligarchái?

A *Sulpicius-archívum* egy olyan 127 dokumentumot tartalmazó lelet-együttes, amely az egyik legfontosabb jogi és gazdasági forrás az első századi Római Birodalomról. Az archívum, vagy más néven a *Tabulae Pompeianae Sulpiciorum* legkorábbi dokumentuma Kr. u. 26-ban (vagy 29-ben) keletkezett, míg az utolsó 61-ben. A Sulpiciusok, akárcsak a legtöbb banki ügylettel foglalkozó család a korban, olyan felszabadított rabszolgák, akik generációkon keresztül építették ki üzleti hálózatukat. Székhelyük Puteoli, a korszak egyik meghatározó kereskedelmi-, illetve gazdasági szempontból is fontos kikötővárosa volt, ahol az első században igen nagy pénz- és áruforgalom ment végbe. Bankjuk nem csupán klasszikus pénzkölcsönzéssel és letéti elhelyezéssel foglalkozott, hanem számos más szolgáltatásokat is nyújtott: pénzáttalásokat bonyolított, árveréseken vett részt, illetve szervezett, kölcsönbérleti szerződéseket adott, stb.

A Sulpiciusok szerződéseinek több kérdést is felvetnek, amelyekkel előadásomban is foglalkozni szeretnék. Az első és legszembetűnőbb a megtalálási hely: ahogyan az elnevezés is mutatja, a leleteket az ókori Pompeji egyik kerületének házában találták meg 1959-ben, annak ellenére, hogy mind a százhuszonhét dokumentum Puteoli városához köthető. Az épület valószínűsíthetően a Sulpiciusok kezében volt, de a költözés pontos oka a mai napig ismeretlen, a kutatók csupán találgatnak.

Kutatásom második része a szerződések jogi helyzetével foglalkozik; több olyan szerződés is szerepel az archívumban, melyek a kamatfizetés folyamatánál nem teljesen egyértelműek. A szövegbéli pontatlanság véletlennek tekinthető, vagy a kor törvénykezését akarták kikerülni, és 12%-nál nagyobb kamatot akartak kivetni? Vagyis a Sulpiciusok uzsorások voltak? Vajon mi az oka annak,

hogy Puteoli meghatározó bankházát üzemeltették? Mekkora kiterjedésű és milyen mértékű volt kapcsolati hálózatuk? A Sulpiciusok az ókor modern értelemben vett oligarchái voltak vagy olyan bankárok, kiknek hatalma nem nyúlt túl a város határain?

Előadásomban a fent említett kérdésekre keresem a választ, segítségül hívva az első- és másodlagos írott forrásokat, valamint az általam összeállított táblázatokat és gazdasági térképeket, melyek segíthetik megérteni egy ókori bankárcsalád mindennapi üzleteit és a mögöttük rejlő kapcsolatrendszert.

Gór Dóra

Fiatalkorú bűnelkövetés rizikótényezőinek feltárása

A dolgozat részletesen ismerteti olyan tényezőket a fiatalkorú bűnelkövetők személyiségében és környezetében, melyek nem találhatók meg, vagy nem olyan hangsúlyosak azonos korú, középiskolába járó társaiknál, s melyek determinálhatják az ő bűnözői létüket. A kutatás a Baranya Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben, az EMMI Debreceni Javítóintézet Nagykanizsai Telephelyén és nagykanizsai, illetve pécsi középiskolákban zajlott. A kutatás módszereként hat személyiségtesztet szolgált, melyek között szerepelt átfogó és specifikus felmérés is (például: karakter- és temperamentum jellemzők, narcizmus, szadizmus, pszichopátia). A teszteken kívül pedig sor került egy személyes beszélgetésre is egyenként, ahol mind a fogvatartottak, mind pedig a középiskolások demográfiai adatai, családi és baráti környezete, anyagi helyzete, és felnevelésének körülményei kerültek szóba, illetve az elkövetett bűn és miértje a fogvatartotti csoportban. Elvárt eredmények között szerepel, hogy olyan személyiség- illetve környezetbeli jegyeket találjanak a fogvatartotti csoportban, melyek nincsenek meg, vagy nem hangsúlyosak a középiskolások csoportjában (például antiszocialitás, impulzivitás, pszichopátia, szadizmus, szülő(k) büntetett előélete, szülő(k) halála, mentális betegség vagy addikció a családban, szegénység, alacsony szocioökonómiai státusz, stb.), így azonosíthatóvá válnának a rizikótényezők, melyek alapján még időben lehetne beavatkozást végezni a fiataloknál, ami segítené őket a normál életvitel elsajátításában és művelésében. Tehát a hangsúly nem a reszocializáción lenne, hanem a prevención. Cél ezen kívül egy olyan tesztcsomag összeállítása, mely a jövőben alkalmas lenne a problémás fiatalok szűrésére, bűnözői hajlandóságuk felmérésére. Az adatok és eredmények elemzése még folyamatban van.

Halasi Gábor

Líbiai káosz európai szemszögből

Rövid előadásomban azt szeretném bemutatni, hogy az elmúlt másfél évben az Európai Unió, illetve az egyes tagállamok milyen módon próbálták meg kezelni a Líbiában uralkodó instabil belpolitikai helyzetet. A prezentációm első szakaszában a polgárháborút lezáró Szkhírati megállapodás következményeként Líbiában kialakult belpolitikai helyzetet szeretném bemutatni. A egyezmény alapján létrejött az Egység Kormány, bár mind a mai napig élvezzi a nemzetközi közösség és az

Európai Unió támogatását, ennek ellenére nem tudta az ország nagyobbik részére kiterjeszteni az ellenőrzését. Az Egység Kormánytal szemben álló Halifa Haftar tábornok ugyanakkor a Líbiai Nemzeti Hadsereggel a háta mögött sikeresen uralma alá vonta az ország keleti területeit. A Tripoliban székelő egységkormány, illetve Líbia keleti részeit birtokló Haftar tábornok mellett több kisebb szereplő (Iszlám Állam helyi szervezetei, az ország déli részeit felügyeletük alatt tartó tuareg és tebou milíciák) is igen aktívan alakítja az Észak-afrikai ország belső viszonyait. Ezt követően azon tényezőket kívánom körbejárni, amelyek fontossá teszik Európa számára az Észak-afrikai állam stabilizálását. Itt alapvetően a Földközi-tenger közepső szakaszát sújtó migrációs helyzet mellett kitérnék arra is, hogy a líbiai helyzet mielőbbi rendezése feltehetően pozitív hatással lenne az öreg kontinens energiabiztonságára. Líbia igen gazdag kőolaj és földgáz készletekkel rendelkezik. Ezen készletek az arab tavaszt megelőzően egyre növekvő mértékben elégtették ki az egyes Uniók tagállamok (Olaszország, Franciaország) energiaigényét.

A Kaddáfi rendszer összeomlását követő egyre anarchikusabb belpolitikai helyzet ugyanakkor ahhoz vezetett, hogy mára gyakorlatilag leállt a líbiai kőolaj és földgáz készletek feltárása és kitermelése. Végezetül ismertetném azokat a lépéseket, amelyeket az Európai Unió az Észak-afrikai ország stabilizációja és a Földközi-tengerközepső medencéjét érintő migrációs nyomás csökkentése érdekében tett.

Hirth Zsófia

Győzött a Jobbik? A néppártosodás elemzése és sikerének megítélése

Az előadás a Jobbik Magyarországért Mozgalom 2013-ban indult néppártosodási törekvéseire, folyamatára, hátterére, annak okaira és lehetséges következményeire fókuszál. A kutatás vizsgálja, milyen okok miatt változtatott irányt a párt a szélsőjobb-dali-radikális pólustól a centrum felé. Melyek voltak azok a politikai folyamatok, okok és társadalmi hatások, amelyek a taktikaváltás mellett döntöttek? Mi eredményezte azt, hogy Vona Gábor, a Jobbik elnöke kölyök vizslákkal fényképeztette magát, a szélsőséges, elsősorban rasszista és antiszemita töltetű retorika mérséklődni kezdett, valamint több radikális elképzelés lekerült a napirendről. Helyükre olyan témák kerültek, amelyekkel a párt álláspontja szerint nagyobb választói bázist

lehet megszólítani. Hipotézisem szerint mindennek eszköze a populista felfogás, amely alapvetően retorikai-kommunikációs fordulatot és annak kifejezését jelenti. A kutatás során mélyebben elemzem a fogalmat, később pedig ismertetem annak a gyakorlatban való alkalmazását a Jobbik működésében. Ismertetem egyúttal a néppártok általános jellemzőit is, párhuzamot vonva néhány külföldi példával. A kutatáshoz a releváns szakirodalmon kívül sajtóorgánumokat és a Magyarország Politikai Évkönyve forrásait használtam fel, ezen kívül megfigyeltem a párt politikusainak beszédeit, valamint interjút készítettem Novák Előddel, Farkas Gergellyel és Staudt Gáborral, a Jobbik egykori és jelenlegi országgyűlési képviselőivel. Mindezek mellett elemzem a 2016 áprilisában végbement pártelnöki változtatásokat, majd a 2018. évi országgyűlési választások várható kimenetelét.

Ilosvai Dániel

Pakisztán – bukott állam vagy új ázsiai „kis tigris”?

Pakisztán a magyar közönség számára legtöbbször a menekültek egyik kiindulási országaként, esetleg a terrorizmussal kapcsolatban lehet ismert, azonban kevés szó esik arról, hogy ennek a két folyamatnak mi áll a háttérében. Kutatásom a címben feltett kérdésre keresi a választ, amelyhez a koppenhágai iskola szektorális biztonság elméletét veszem alapul, és ennek fényében Pakisztánt társadalmi és gazdasági stabilitási kilátásait veszem szemügyre. A kiindulási pontja az előadásnak, hogy – bár a gazdasági válság óta szép számokat produkál a gazdasága –, társadalmi és politikai szempontból továbbra is az egyik leginstabilabb államnak számít. Bár 2008-ban leváltották a puccsal hatalomra került Pervez Musharraf tábornokot és azóta még egy választáson sikerült békésen átadni a hatalmat, a katonai elit befolyása nem látszik csökkenni. Az államot minden szinten átszövő korrupció tovább gyengíti a bizalmat a megválasztott vezetőkben. Mindemellett a terrorizmus is állandó, megoldatlan kérdése a politikai vezetésnek, ami nem utolsósorban a sokszínű törzsi, etnikai és vallási háttérű lakosság közötti viszályok állami szításának is „köszönhető”. Hogyan fogják formálni ezek az ellentétes irányba ható tendenciák az ország jövőjét? Előadásomban első sorban erre keresem a választ.

Izing Máté

A kárpátaljai magyar oktatás elvándorlásra gyakorolt hatásának bemutatása kérdőíves felmérés alapján

„Ukrajnában az oktatás nyelve az államnyelv. Ennek megfelelően a nemzeti kisebbségek anyanyelvű oktatása – az ukrán mellett – csak az első négy osztályban engedélyezett, és csupán az önkormányzati fenntartású tanintézetek külön osztályaiban vagy csoportjaiban.” – deklarálja a Rada által elfogadott legújabb oktatási törvény 7. cikkelye. Noha a magyar közéletben és politikában ezen ominózus törvény volt az első, amely komolyabb visszhangot váltott ki a kárpátaljai magyarság ügyében, valójában az Ukrajnában élő nemzetiségek oktatási lehetőségeit szűkítő törvények a 2000-es évektől folyamatosan, „üzemszerűen” születnek a kijevi parlamentben.

Kutatásom célja feltárni, hogy a törvényi változások miatt milyen nehézségekkel kell szembenéznie a kárpátaljai magyar fiataloknak, ha szülőföldjén és anyanyelvén szeretne tanulni a közoktatásban és a felsőoktatásban. Emellett választ szeretnék adni arra is, hogy az államnyelv ismerete – amely a szülőföldön való boldogulás alapeleme – miért a kárpátaljai magyarok körében a legalacsonyabb a határon túli magyar közösségeink közül.

Kihívások, nehézségek az ukrajnai magyar oktatásban bőven akadnak: a magyar közoktatási intézmények rendre a sereghajtók között szerepelnek a különböző ukrajnai tanulmányi felmérések adatai alapján. A Külső Független Tesztelés rendszer (ZNO) bevezetésével – amely feltétele a felsőoktatásba való felvételizésnek – csak ukrán nyelven érettségizhet minden diák, nemzetiségtől függetlenül. Ennek (is) következménye, hogy Kárpátalja diákjai a 2015/16-os tanévben 18%-os bukási arányt produkáltak, ami tizennyolcszorosa a szomszédos Lemberg (Lviv) megye diákjainak

sikertelen érettségi arányához képest. Felmerül a kérdés: Kárpátalja oktatásával, módszertanával, tanáraival vagy a központi intézkedésekkel lenne a probléma? Választ a Spearman-féle korrelációs index segítségével szeretnék adni: megvizsgáltam, hogy van-e szoros összefüggés megyei szinten az ukránul nem beszélők aránya, illetve a bukási arány, érettségi átlag között.

Az ukrán nyelvoktatás ügye nem hagyható figyelmen kívül, ezért feltérképeztem a nemzetiségek számára elfogadott ukrán nyelvoktatással kapcsolatos irányelveket, tanterveket. Emellett, annak érdekében, hogy bemutassam Kárpátalja ukrán nyelvoktatásának problematikáját, saját kérdőíves felmérést végeztem a 2015/16-os tanévben Kárpátalja azon járásaiban, melyben a magyar lakosság aránya eléri a 3%-os arányt. Ennek eredményeképp betekintést nyerhetünk, hogy Kárpátalján belül milyen regionális problémák okozzák a kárpátaljai ukrán nyelvoktatás alacsony hatékonyságát, s hogy miért nem célravezető az említett 7. cikkely.

A felsőoktatásban szintén számos kérdés felvetődik: felmérésem adatai alapján a felsőoktatásban tovább tanulni szándékozók több mint fele nem szülőföldjén tervezi a középiskola utáni tanulmányokat, ami az értelmiség elvándorlásához vezethet. A magyar nyelvű felsőoktatás versenyképessé tétele tehát nagyon fontos a szülőföldön való boldogulás érdekében. Az elvándorlás súlyos mértékben érinti Kárpátalját: 2016-os statisztikai adatok alapján a kárpát-medencei NUTS3-as területi egységek közül a romániai Bákó megye után Kárpátalja produkálta a legnagyobb mértékű negatív migrációs egyenleget. Az elvándorlást általában gazdasági-politikai okokkal magyarázzuk, azonban tézisem szerint Kárpátalja esetében az iskolarendszer felvázolt problémái miatt az oktatásnak jelentős szerepe van abban, hogy a kárpátaljai magyar fiatalok többsége nem lát perspektívát szülőföldjén. Az köz- és felsőoktatás problémáinak, hiányosságainak migrációra gyakorolt hatását szintén saját kérdőívem adataival szeretném bemutatni.

Véleményem szerint annak érdekében, hogy a kárpátaljai magyar fiatalok jövőt lássanak szülőföldjükön – a gazdasági, politikai problémák megoldásán túl – elsősorban az oktatás eszköze az, aminek fejlesztésével perspektívát nyújthat a régió az ott élő mintegy 150.000 fős magyar közösségének.

Juhász Péter

Mi az a kritika? Kell-e a kritikai kritika? Mi lesz a kritikai kritika kritikájával?

A kutatásom fő témája a klasszikus posztmodern és a kortárs konstruktivista kultúraelmélet és esztétika, mindenképp azok kritikai és metakritikai művészetelméleteinek összehasonlító elemzése.

Jelen dolgozatomban megkísérlem a két elmélet egy-egy – általam önkényesen jelentősnek vélt és kiemelt – teoretikusának, nevezetesen Jean Baudrillard és Jacques Rancière esztétika-elméletét és az abban vázolt művészetkritikai elképzeléseket bemutatni. A mutatóanyaghoz először ismertetem az általuk megfogalmazott kritika és metakritika, vagyis a kritikai kritika történeti és kor specifikus kontextusát. Erre annak érdekében van szükségem, hogy az elemzett posztmodern *nihilista*, illetve a rancière-i *konstruktivista* kritika szinkrón és diakrón filozófiai beágyazásával lehetővé váljon kettejük elméletének kimondott és kimondatlan esztétikum kritikája és kritikai esztétikuma.

Elsősorban Baudrillard szimulakrum-elméletének a kulturális-művészeti tömegtermelés kritikájára támaszkodom. Ezen elidegenítő folyamat posztmodern értékére alkalmazott esztétikum kritikája nyomán kívánom bemutatni a klasszikus posztmodern művészetelmélet lehetséges nihilista kritikai problémáit. Ennek ellenérzéseként vezetem fel a konstruktivista metakritikát, Jacques Rancière, az érzékelhető megosztásáról, illetve az esztétikum és politikum ekvivalenciájáról szóló írásai kapcsán. Ezzel megvizsgálom, hogy miként lehetséges leszámolni a posztmodern nihilizmussal, valamint visszaszerezni egy heteronóm és disszenzuális művészeti termeléssel az emancipatorikus esztétikai értéket. Végezetül előadásomban gyakran elhangzik a kritika szó. Összességében, ezt igyekszem tisztázni.

Karácsonyi Krisztina

A reprezentációs főnevek szintaktikai szerkezete

Előadásom tárgyát a nem igéből képzett, azaz közönséges magyar főnevek egy csoportja, jelesül a reprezentációs főnevek kategóriája adja. Az előadás első részében a reprezentációs főnevek szintaktikai jellemzését mutatom be, különös tekintettel arra, hogy ezeknek a főneveknek milyen típusú argumentumai lehetnek, és ezek milyen tulajdonságokkal rendelkezhetnek. Előadásom második felében bemutatom, hogy milyen szintaktikai szerkezet társítható a reprezentációs főnevekhez. Ehhez a transzformációs generatív mondattan minimalista ága szolgált munkakeretként, de felhasználtam a Grohmann nevéhez köthető, az antilokalitás elvén alapuló fáziselméletet, illetve az Alexiadou-féle D-láthatósági elvet (D-visibility) is. Fontos megjegyezni továbbá, hogy ezt a szintaktikai szerkezetet egy másik – korábbi kutatásaim eredményeként a XXXIII. Országos Tudományos Diákköri Konferencián már bemutatott – ágrajzból, nevezetesen a komplex esemény jelentésű magyar deverbális főnevek szintaktikai szerkezetét reprezentáló ágrajzból vezettem le, ennek megfelelően előadásom során ezt a szerkezetet is bemutatom majd.

Kelemen Dávid

Nemekkel kapcsolatos szerepelvárások tükröződése szabad mesélési helyzetben

A szülők a kisgyermekkel folytatott interakciójuk során akaratlanul hatással vannak gyermekeikre, és igyekeznek elérni, hogy gyermekük a nemének megfelelően észlelje a világot, ahogyan azt saját maguktól is elvárják. Kutatásunk előterében annak tisztázása állt, hogy egy szabad mesélési helyzetben a meseszövegszintben és az alkalmazott nyelvezetben hogyan nyilvánulnak meg ezek a folyamatok, amennyiben játék babának történik mesélés.

43 (19 és 59 év közötti, az átlagéletkor 33 év, szórás 14 év) személyt kérünk fel a vizsgálatra történő részvételre (22 férfit és 21 nőt, 20 szülőt és 23 egyelőre gyermektelent), amelyben fiúnak illetve lánynak öltöztetett játék babának kellett mesélni hét különböző élethelyzetet bemutató állatfőszereplőket tartalmazó gyermekrajzról illetve Heider és Simmel (1944) által alkalmazott videóról. A vizsgálat résztvevői a mesélési helyzetet követően kitöltötték a nemi szerepazonosulást feltáró BSRI kérdőívet (Bem, 1974). Az öt független kódoló által kódolt válaszok (mesék) elemzése

azt mutatja, hogy hipotéziseinknek megfelelően a vizsgálati személyek több szempontból másképp meséltek a fiúnak, illetve a lánynak öltöztetett babának.

A független kódolók megítélése szerint a vizsgálat résztvevői a baba neméhez társadalmilag jobban illeszkedő kedvenc színt választottak a babának. Nemek közötti különbség mutatkozott a mesélés idejében – a nők hosszabban meséltek a játék babának.

Szülő vizsgálati résztvevők ritkábban kötötték össze a képeket, mint nem-szülők, és a BSRI kérdőív több tételénél eltérően jellemezték önmagukat, mint azok, akiknek még nincs gyermekük.

A fentiek igazolták hipotéziseinket, miszerint a fiú és lány babáknak eltérően mesélnek, ezzel is rávilágítva a különbségeket pontosabban feltáró további kutatások fontosságára.

Kiss Máté

Hol vagytok vikingek? – Vázlat a 10–11. századi Kárpát-medencei skandináv etnikum régészeti kimutathatóságának problémájáról, nemzetközi kitekintéssel

A magyar kutatás már régóta számol a Kelet-Európába érkező, kereskedő, és ott letelepedő skandináv eredetű népesség és a magyarok kapcsolatával. Az írott és régészeti emlékek, valamint a történeti kontextus megengedi a feltételezést, hogy bizonyos számban a Kárpát-medencében is megjelentek és tartósan megtelepedtek. Ebben az esetben azt sem túlzás feltételezni, hogy néhányuk itt nyert végtisztességet. Az előadás ezen feltételezett Kárpát-medencei skandináv etnikum régészeti kimutathatóságának problémájával fog foglalkozni. Ez azonban messze nem csak magyar probléma. Az úgynevezett viking korban (c. 750–1100) skandináv egyének és csoportok migrációja és letelepedése jelentősen befolyásolta egyes területek és népek (országok) történetét, ahol a skandináv csoportok régészeti kimutathatósága ugyancsak komoly kihívás elé állítja a kutatókat. Ha ez nem is ad „kulcsot” a megoldáshoz, az innen levonható következtetések hozzásegíthetnek a magyar eset jobb megértéséhez.

Klinovszky Andrea

Adherencia vizsgálat a 2-es típusú diabétesz mellitusszal diagnosztizált személyek körében

Napjainkban több mint 377 millió személyt diagnosztizálnak 2-es típusú diabéteszrel. Bizonyos epidemiológiai felmérések arról is említést tesznek, hogy 2040-re ez a szám akár 642 millióra is emelkedhet (Novak, Anderson, Johnson, Hardy, Walker, Wilcox, Lewis, & Robbins, 2017; Sal, Papp, & Perczel, 2012). A 2-es típusú cukorbetegség olyan krónikus anyagcsere megbetegedés, amely viszonylagos vagy teljes inzulinhiánnyal jár együtt, összefüggésbe hozható a metabolikus szindrómával, és számos akut és krónikus szövődményt vonhat maga után (Urbán, 2009), továbbá nagyon összetett terápiát igényel (Hankó, Kázmér, Kumli, Hrágyel, Samu, Vincze, & Zelkó, 2007; Rubin, 2005). Mindezek ellenére, a cukorbetegség jelentős részénél elmarad az orvosi utasítások megfelelő követése és az életmód-terápiák betartása más krónikus szindrómával diagnosztizált betegekéhez képest (Jermendy, 2005). A kutatás során a 2-es típusú cukorbetegséggel diagnosztizált személyek adherenciáját és a beteg-együttműködést bejósoló pszichológiai változók fejlettségi szintjét

vizsgáltam. A vizsgálatban összesen 113 személy vett részt, ezek közül 38 férfi és 75 nő. A vizsgálati személyek átlagéletkora 60,56 év volt ($SD=12,94$, minimum: 20 év, maximum: 85 év), akik átlagosan 13 éve vannak 2-es típusú diabéteszrel diagnosztizálva. A vizsgálat során a résztvevők a Morisky-féle Gyógyszeres Adherenciát mérő kérdőívet (MMAS-4), valamint a kutatócsoport által konceptualizált Diabétesz Adherenciát vizsgáló kérdőívet töltötték ki a pszichológiai paraméterek feltérképezésével összhangban. Az eredmények alapján a cukorbetegek adherens viselkedését leginkább a beteg életkora, énhatékonyság-érzete, valamint a krónikus betegség meglétének időtartama jósolta be. Mindezek mellett, az adherencia mértékére a beteg énhatékonyságának fejlettségi szintje mellett, a belső egészségkontroll is jelentős mértékben kihatással volt. Az aktuális feltáró kutatás kiindulópontként szolgálhat a jövőben az adherens viselkedésben szerepet játszó lélektani jelenségek pontos leírásához, feltérképezéséhez, továbbá a kapott ismeretek hozzájárulhatnak olyan komplex terápiák kidolgozásához is, amelyek hatékonyan segíthetnék a betegeket abban, hogy kitartsanak egy adott formájú gyógyszer vagy terápia mellett és nagyobb felelősséget tudjanak vállalni saját egészségi állapotukat illetően.

Kolcsár Ronald András

Városi növényzet kulturális ökoszisztéma szolgáltatásainak kvantitatív értékelése geoinformatikai módszerekkel

Napjaink városokban a beépítettség növekedése, s ezáltal a zöldfelületek (így az ökoszisztéma szolgáltatások) folyamatos háttérbe szorulása számos kedvezőtlen városökológiai és társadalmi hatást indukál.

Mivel a városi ökoszisztéma szolgáltatások (különösképpen a kulturális szolgáltatások) kvantitatív értékelése manapság még nem kellően kiforrott, a várostervezésben a megfelelő arányú és minőségű növényzeti felszín kialakítása sokszor nem kellő hangsúllyal jelenik meg.

Kutatásom célja olyan mérési módszerek kidolgozása, mellyekkel értékelhető és térképezhető a városi növényzet, illetve azok bizonyos ökoszisztéma szolgáltatásai/szolgáltatásainak kihasználtsága. Munkámban mindezek mellett a városi zöldfelületek elérhetőségének vizsgálati lehetőségeivel is foglalkozom. Jelen kutatás fontos részét képezi új adatbázisok felhasználása, illetve ezek ismert adatbázisokkal történő validációja.

Reményeim szerint eredményeim hozzájárulnak majd egy zöldebb várostervezés és élhetőbb városok kialakításához.

Konkoly Sándor

A Mohácsi-sziget, mint potenciális termásvíz és szénhidrogén lelőhely

A Mohácsi-sziget északi részén alaphegységi kibúvás karbonátos rétegei érik el a felszínt. Az alluviális üledékekből előtörő szigetrög csupán az utóbbi évtizedekben került a geológia látóterébe, jelentőségét, sőt létét sokáig megkérdőjelezték. A roncsolt felszíni rétegek szedimentológiai és faunisztikai vizsgálata után elvégeztem a biosztratigráfiai zonációk korrelációját, majd a

mélyszerkezeti viszonyok feltárása céljából multielektródás geoelektromos méréseket kezdeményeztem a kutatási területen. A megkésített földtani feldolgozás során vetődött fel a kibúvás gazdasági hasznosíthatóságának gondolata, az elfeledett képződmény jövőjét a nyersanyagkutatás felértékelheti. A gazdasági potenciál a középső-triász korú, nyitott oldódási járatokkal átszótt karbonátrétegek karsztvíz- és termálvízadó képességében rejlik, amelyet nemrég vízkutató sekélyfúrás tárt fel a kibúvás északi peremén. A kompressziós eljárással három vízadó rétegből nyert 1500-1800 liter/perc folyamatos vízhozam kiugróan magas érték, melynek hőmérséklete magasabb, mint az adott átlagmélységből elvárható lenne. Becslések alapján 500 méter mélyen 50 C°-os, 1000 méter mélyen akár 70 C°-os vízhőmérséklet jelentkezhethet a folyamatos és bőséges vízutánpótlást biztosító karsztos kőzetben. A gázos karsztvíz kémiai összetételénél fogva – tisztítás és gáztalanítás nélkül – ivóvízként történő felhasználásra nem alkalmas, de magas ásványi anyag tartalma és hőmérséklete révén akár termál-, illetve gyógyvízként is felhasználható volna. Ígéretes, és további kutatás tárgyát képezheti a legfrissebb geofizikai szelvények által kimutatott, bajai félmedence irányába elnyúló boltozat-szerkezet, amely a tipikus tároló kőzetet figyelembe véve akár egy képződménnyel szomszédos szénhidrogén csapdát is magában rejthet. Mindezt alátámasztja a felszínre jutott karsztvíz szokatlanul magas szén-dioxid tartalma és oldott metán koncentrációja. Céloom a legújabb kutatási eredmények összefoglalása, és a képződmény gazdasági hasznosíthatóságának vázlatos ismertetése.

Kovács Kata

Az Employer Branding helyzete Magyarországon

Tanulmányomban az employer branding magyarországi helyzetét vizsgálom. A munkaadói márkaépítés tulajdonképpen a HR, a marketing és PR területek együttműködésén alapszik, az összehangoltság a sikeres márkaépítés kulcskérdése. Először röviden bemutatom a márkaépítés HR aspektusát, vagyis azokat a tényezőket, amelyek befolyásolják a vállalat munkahelyként való megítélését, ilyen tényezők például a munkaidő, a juttatások, a munkahelyi légkör és a munkakörülmények, a toborzási és kiválasztási, valamint beillesztési folyamatok, illetve a vezetők, munkatársak személyisége. Ezt követően a márkaépítés folyamatát, lépéseit, vagyis a külső és belső helyzetelemzést, az alternatív lehetőségeket, stratégiák kidolgozását és a megfelelő kommunikációs csatornák kiválasztását, valamint az eredmények mérését mutatom be, végezetül pedig a márka kommunikációjára használatos platformokat és a sikeres munkaadói márka elengedhetetlen tulajdonságait mutatom be.

A munkaadói márka célja nem csak a tehetséges szakemberek vonzása, számukra egy vonzó munkahely képének közvetítése, hanem a jelenlegi munkavállalók megtartása és elkötelezetté tétele is, hiszen az ő sikeres megtartásuk a későbbi munkaerőigényt nagyban befolyásolja, csökkentve ezzel a toborzási és kiválasztási, beillesztési költségeket és a fluktuációt.

Kutatásomban a munkavállalói oldalt vizsgálom egy csaknem 900 fő részvételével készült kvantitatív, online kérdőíves mintavétel alapján, melyben a munkavállalók álláskereséskor használt platformjait, a munkahelyválasztás szempontjából a számukra fontos tényezőket - egy ideális munkahely tulajdonságait, mint például a vonzó fizetés, a megfelelő munkakörnyezet, a rugalmas munkaidő és

a megfelelő vezetői stílus- valamint a munkavállalói mobilitási hajlandóságot és az azt befolyásoló tényezőket vizsgálom különböző demográfiai adatok mentén, mint az életkor, a végzettség, a lakóhely és a munkatapasztalat. Az eredmények értékeléséhez leíró statisztikai módszereket alkalmaztam.

Ezután levonom a következtetéseket és javaslatokat teszek a vállalatok számára arra vonatkozóan, hogy hogyan tudnának vonzóbbá válni a munkavállalók szemében, és hogyan tudják jelenlegi munkavállalóikat megtartani, hiszen egy sikeres munkaadói márka nemcsak vonzó és hiteles, de a munkavállalók elkötelezettségét is javítja, csökkentve ezzel a fluktuációt és a toborzási, kiválasztási költségeket, és növelve a vállalat versenyképességét.

Kovács Györgyi

A hamelni patkányfogó Robert Browningnál és Lucy Maud Montgomery regényeiben

Előadásomban a hamelni patkányfogó alakját hasonlítom össze Robert Browning *The Pied Piper of Hamelin* című költeményében és Lucy Maud Montgomery Anne-sorozatának utolsó két kötetében, az *Anne és a Szivárvány-völgy*, illetve az *Anne gyermekei a háborúban* című könyvekben. Először röviden bemutatom a hamelni patkányfogó legendáját, majd elemzem a költeményt és a regény releváns részleteit, az elemzés fő szempontjai: stílus, a közvetített világkép, a patkányfogó tettének jogossága és az őt követő gyermekek sorsa. Az elemzések után összehasonlítom a regények egyik szereplőjét, Walter Blythe-ot a patkányfogóval.

A patkányfogó története egy középkori német legendán alapszik. 1284 június 26-án Hameln városát 130 gyermek ismeretlen okból elhagyta, egy tarka ruhás férfit követve. A patkányokat később kapcsolták a történethez. Az évszázadok során többen próbálták megfejteni a rejtélyt, és számos irodalmi műben is megjelent a legenda, például a Grimm-testvérek is feldolgozták.

Robert Browning költeményében a történet komolyságát a költői eszközök enyhítik, főként a ritmus, a rímek. Browning a legendának azt a változatát követi, amelyikben a patkányfogó tettének következményei nem végzetesek. A patkányfogó a történetnek éppolyan szereplője, mint a többi, beszélget velük, és tettei többé-kevésbé igazolhatóak.

Lucy Maud Montgomery Anne-sorozatában a patkányfogó az első világháborúnak, később pedig a halálnak a metaforája. A sorozat utolsó két kötetében Anne gyermekei a főszerep. Köztük különlegesnek számít Walter, mert érzékenyebb a többiekénél, verseket ír, és néha ijesztően pontos megérzései vannak. Csak ő látja a patkányfogót, és ő is csak a látomásaiban. Waltert össze lehet hasonlítani azzal a gyermekkel, aki Browning költeményében hátramaradt, illetve a patkányfogóval is. Mind Walter, mind a patkányfogó művészek, akik arra használják a művészetüket, hogy valamilyen hatást váltsanak ki a közönségükből.

Krizsán Bálint

A magyar konzervatív sajtó az 1848-as forradalmak idején

A napóleoni háborúkat végérvényesen lezáró és az európai erőegyensúlyt dinasztikus elvek alapján helyreállító bécsi kongresszus rendszere a XIX. század közepéig sikeresen megakadályozta a kontinens forradalmi átalakulását. A változást sürgető nemzeti mozgalmak erősödő nacionalizmusa az 1830-as évektől egyre radikálisabb formát öltött. Amíg a nacionalizmus a soknemzetiségű államok – köztük a Habsburg Birodalom – legnagyobb ellensége volt, addig a politikailag széttagolt, de etnikailag homogén területek – Itália, Német Szövetség államai – ennek az eszmének a segítségétől várták egységesülésüket. Az ilyen formán felgyülemelő nemzeti, illetve a rossz mezőgazdasági termésből adódó gazdasági és szociális feszültségek az 1840-es évek végén forradalmi megmozdulásokhoz vezettek.

Előadásom célja, hogy bemutassa a mérsékelt reformok bevezetését támogató magyar konzervatív mozgalom főbb sajtóorgánumait, a *Budapesti Híradót* és a *Nemzeti Ujságot*. A társadalom szélesebb rétegei elsősorban a politikai napilapok által értesültek a külföldi hírekről, így vizsgálatuk elengedhetetlen a korszak megismeréséhez. A külföldi hírek magvát alkotó olasz, brit, német és francia tudósítások érdekes adalékokkal szolgálnak a forradalmi hullámot illetően. Előadásomban érintem az itáliai forradalmi eseményeket és a februári francia forradalmat, melyek mintegy elindítói voltak a széleskörű európai mozgalmaknak.

Lengyel Emese

Nőkarakterek és nőkép a 20. századi magyar operettekben. A *Lili bárónő*

Előadásom tárgya a 20. századi magyar operettek, különösen a *Lili bárónő* nőtípusainak gender szemléletű vizsgálata. A műfaj minden nemzeti típusának, így a magyarnak is dramaturgiai központjában a primadonna, valamint a szubrett karaktere áll. Az elemzésem librettóközpontú: a szövegkönyv reprezentáció módszertanával történő feldolgozását adja. A vizsgálatom három részből tevődik össze: (1) a librettó keletkezésének kontextusa, a primadonna személye és szerepe; (2) az operett nőkaraktereinek szembeállítása: származás, életút; (3) a nőalakok karrierje, anyagi függés, döntések. Az operettek az „adott kor lenyomatait”, reflektálnak a társadalmi történésekre, ezen belül a női szerepek, a nőkép(ek) változásaira is. Céloom az, hogy bemutassam, a populáris színházhoz tartozó műfaj alkalmas arra, hogy az előző század nő történeti változásait felfejtsem.

Lengyel Lea

Fővárosi hajléktalan nők női önképe

Előadásomban hajléktalan nők (női) önképéről, női szerepek megéléséről szóló kutatásom eredményeit mutatom be.

Kutatásom alapját életút interjúk adják, melyeket utcán élő és éjjeli menedékhelyet igénybevevő hajléktalan nőkkel készítettem. Mint ismeretes a hajléktalan-ellátás többféle intézményt működtet, azonban úgy látom, már egy átmeneti szálló is több lehetőséget ad az öngondoskodásra (pl. mosás, főzés, takarítás folyamatos lehetősége), a nőiség megélésére, mint az úgynevezett fapad, azaz az éjjeli menedékhely. Éppen ezért választottam ezt a két terepet kutatásomhoz.

Az életút interjúk természetesen módot adnak a hajléktalanná válás körülményeinek feltérképezésére is, valamint a gyermekkorban rejlő kockázati tényezők megragadására is. Azonban vizsgálatom fókuszában az állt, miként élik meg nőiségüket a hajléktalan nők, milyen női szerepek hiányoznak nekik, mit gondolnak a hajléktalan férfiakra, mennyire érzik magukat veszélyben egy-egy utcán töltött éjszaka során, mennyire hajlandóak összefogni másokkal, bandákba állni. Többük feleség, édesanya, így a férjükkel való kapcsolatról is képet kaptam, valamint a gyermeknevelésről illetve a gyermekek hiányáról is.

Kutatásom egy eddig nem feltárt kérdésre keresi a választ, amiről azonban a szakmában dolgozó szociális munkásoknak már hatalmas tudásuk van. Fő kérdésem, hogy élik meg a hajléktalan nők a női szerepeket, illetve azok hiányát, mit gondolnak önmagukról, mennyire látják önmagukat nőnek vagy inkább elidegenednek-e a női szereptől, mert az támadás tárgyává teheti őket. Szociális munkás szakemberek már régóta mondják, hogy egy nő hajléktalanná válása sokkal inkább megviseli az egyént, mint egy férfi hasonló sorsa. Előadásomban azt is bemutatom, mint gondolnak erről a hajléktalan nők, hogy látják magukat a férfiakhoz képest.

Lengyel Zsanett

A fenntartható gyermekruházat fogalmi háttere

A fenntartható gyermekruházat hazánkban innovatív terület. Előadásom során a fenntartható divatfogalmakat tisztázom (egy fenntarthatósági divatfogalomgyűjtemény elkészítésének nem titkolt szándékával), három nagy szegmenst alkotva. Elődlegesen koncentrálok az általános fenntarthatósági fogalmakra, majd a fenntartható ruházat előállításának – mechanizmus, anyagbeliség – elemeire, valamint a fogyasztásához kapcsolódó jelenségekre. Kutatásom során céлом egy olyan anyag megírása volt, mely segítséget jelenthet mind már a pályán levő hazai kistervezőknek, mind azok számára, akik hasonló fenntartható márka alapítását tervezik. Így előadásom általános betekintés a fenntartható ruházat területébe.

Majnár Sándor

A királyért, az állammal szemben – részletek Sir Sackville Crowe konstantinápolyi működéséből

A királyért, az állammal szemben – részletek Sir Sackville Crowe konstantinápolyi működéséből
Korunk egyik építőköve az információ, melyhez ma már bármikor könnyedén hozzáférhetünk, így néha nem is gondolunk bele milyen nehéz is volt a régi idők emberének ehhez hozzájutni. A történelem folyamán az információszerzés és az államok közötti információcseré alappillére volt a sikeres hatalmak létrejöttének. Az újkortól kezdve a diplomácia, az információszerzés egyre fontosabb szereplőjévé vált a nemzetközi kapcsolattartásnak. A megnövekedett jelentősége miatt az uralkodók elkezdtek arra törekedni, hogy állandó követségeket tartsanak fent a számukra fontos, vagy a hatalmi politika céljából lényeges államok területén. A megbízottak kezében komoly felelősség összpontosult, hiszen országuk és uralkodójuk legfőbb képviselői voltak az adott területen, tehát igyekeztek úgy cselekedni, hogy az hazájuknak a legjobb legyen. Azonban a királyhoz és az államhoz kötődő érdekeltségek néha nem voltak összeegyeztethetőek különösképpen egy polgárháború idején.

Előadásom célja, hogy az 1640-es évek egyik angol követének a királyhű Sir Sackville Crowe-nak a konstantinápolyi követsége alatti tevékenységének egy részét bemutassam. Ahhoz, hogy megértsük, miért érdekes az ő helyzete egy általános áttekintés kell az angol polgári forradalomról és a szemben álló felekről. Ezután bemutatom, hogy Crowe milyen eszközökkel próbálta segíteni uralkodója helyzetét, és hogy ez mennyiben volt sikeres. Végül pedig Crowe utolsó próbálkozásait és leváltásának körülményeit szeretném szemléltetni.

1642-ben kitört az angol polgárháború, amely időszak alatt parlamentaristák és royalisták küzdöttek egymással, ami végül 1649-ben a köztársaságpártiak győzelmével zárult és 1660-ig megváltoztatta az államformát. A harcok nem csupán az ország belsejére voltak hatással, hanem a külföldi konzulátusokra is, ahol a képviselők elkötelezték magukat valamelyik párt mellett. Számukra nem volt egyszerű eldönteni hogyan hajtsák végre a kiadott parancsokat, kihez is legyenek lojálisak. Ilyen nehéz helyzetben találta magát Sir Sackville Crowe is az 1640-es években, amikor I. Károly helyzete egyre rosszabbul állt saját országában, ő pedig mégis hűségét maradt királyához.

Sir Sackville Crowe az 1640-es évek környékén került az Oszmán Birodalomba, mint angol nagykövet és 1647-ig töltötte be ezt a pozíciót. Károlyhoz való hűsége mindvégig megmaradt, mely konstantinápolyi működésében is jól látszódik. Amikor a polgárháború folyamán a király pozíciói egyre inkább meginogtak ő mindent megtett, hogy uralkodójának minél több segítséget tudjon nyújtani. Kezdetben az oszmánoknál próbálta elérni, hogy segítsék a királyt, majd amikor ezzel nem járt sikerrel elkezdte a forradalmár kereskedőket kiszorítani Konstantinápolyból. Számos kereskedőt bebörtönöztetett és vagyonukat lefoglalta, mely az elégedetlenségekhez vezetett és a híre Londonba is eljutott. Crowe-t 1646-ban felszólították a lemondásra és utasították, hogy hagyja ott Konstantinápolyt, ám ő egészen 1647 januárjáig ott maradt. Végül a parlament és a király közös követe, Sir Thomas Bendysh leváltotta őt. Crowe ezután visszatért Londonba, ahol a Towerbe zárták és ezzel befejezte politikai pályafutását.

Makovics Gábor

Társas összehasonlítás az iskolapadban

Tanulmányaink során már elég korán megtapasztalhatjuk, hogy az ismeretek elsajátítása többnyire nem a szociális környezettől izolált módon történik, hiszen a folyamatban oktatóink, családtagjaink és osztálytársaink is velünk együtt vesznek részt. A társas környezet azonban magában hordozza azt a lehetőséget is, hogy valamely tagja jobb eredményeket ér el másoknál, míg lesz olyan is, aki a többiekhez képest lemarad, rosszabbul teljesít. Ez alapján kialakul egy sorrend, ami egy iskola életében nap mint nap formálódhat: akár a dolgozatra kapott jegyekről, akár a távolugrásban elért eredményekről, vagy a közeli barátok számáról beszélünk. Bizonyos személyek esetén mindezen versenyhelyzetek hatására fokozódhat az a késztetés, hogy a társai által elért eredményeket a sajátjaival vesse össze, és így alakuljon benne a kép önmagáról és képességeiről. Ennek személyes célja lehet a pontosabb önértékelés kialakítása, a saját képességek fejlesztése, de az énről alkotott pozitív kép megőrzése is. Ezzel összefüggésben a társas összehasonlításra hajlamos diákok iskolai motivációit nagyrészt inkább olyan tényezők határozhatják meg, melyek elsősorban nem az eredmények elérésére, hanem mások elismerésére, a társas közegben való kedvező pozíció betöltésére irányulnak. Kutatásom célja ezen iskolai motivációk részletesebb bemutatása a társas összehasonlítás és a gyermekek által nyújtott teljesítmények tükrében. Ez hosszabb távon további információkat nyújthat arról, hogy milyen csoportokat érdemes kialakítani egy osztályteremben az egyéni teljesítmények fokozása végett, figyelembe véve a diákok sajátos társas és motivációs igényeit.

Máltesics Péter

Aktív turizmus a Mátrában - A turisztikai megújulás esélyeinek és lehetőségeinek vizsgálata

Magyarország egyik kiemelt turisztikai célterülete a Mátra. A hegyvidéki környezet lehetőséget nyújt a turizmus hazai kínálatának valamennyi típusát kipróbálni. A térség természeti és társadalmi kincsei megfelelő háttérrel biztosítanak a helyi turizmus növekedésének és az egyre bővülő látogatói létszámnak. Mindezek mellett a hegyvidéki jellegű markánsan tükröző középhegységi terület fő turisztikai arculata az aktivitáshoz és folyamatos mozgáshoz kötött természeti turizmusban teljesebben ki leginkább. Az intenzív mozgást igénylő turisztikai terméktípus messze túlmutatnak a természetjárás adta lehetőségeken, hiszen a terepi adottságoknak megfelelően a térségi síturizmus, a kerékpáros- és motoros turizmus, emellett pedig az extrém sportok turizmusa garantálja a terület hazai versenyképességét a keresleti és a kínálati oldalon egyaránt. Ennyire komplex termékkínálattal csak a Mátra rendelkezik a hazai hegyvidéki desztinációk közül, így kiváló választási lehetőséget biztosít valamennyi potenciális vendég számára a lokális természeti és társadalmi látnivalók felkereséséhez, mindazon naprakész élmények megszerzéséhez, amit e hegyvidéki terület önmagában nyújtani képes. Az eredeti célkitűzés és vizsgálati feltevés beigazolódott, miszerint a Mátra turisztikai terméktípusai egyenként nem, mindinkább együttesen, egymást kiegészítve jelennek meg és hoznak eredményt a hazai turizmus piacán. Annak érdekében tehát, hogy a

felmerülő kérdésekre aktuális és pontos választ kapjunk, az alábbi tanulmányon keresztül kívánom megvizsgálni, hogy a Mátra aktív turizmusának minőségét és mennyiségét tekintve mennyiben változott az elmúlt pár év során, jelenleg milyen képet mutat, illetve a közeljövőben vajon milyen fejlesztések fognak megvalósulni milyen keretek között. A tanulmány elvégzéséhez szükségszerű a terepmunka, hogy ez által feltérképezhessem a helyi természeti viszonyok által kihasznált vagy éppen elhanyagolt turisztikai potenciál adta lehetőségeket, melyekre a társadalom akarva-akaratlanul hatást gyakorol. A korábbi vizsgálatától eltérően további 2-3 szakértői személy bevonását kívánom kezdeményezni, mindezek mellett pedig az idei évre aktuális kínálati és keresleti legfrissebb statisztikai mérőszámok segítenek majd eligazodni a Mátra turisztikai megújulási esélyeinek és lehetőségeinek vizsgálatában.

Markella Tamás

Az Európába irányuló migráció kezelése Magyarországon és az Unióban

Előadásomban összehasonlítom az Európai Unió és a Magyarország által az Európába irányuló (elsődlegesen illegális) migráció kezelése érdekében született terveket, döntéseket és megoldásokat, valamint ezek hatásait. Az Unióba tartózkodás miatti kölcsönös egymásra utaltság, azonban a megoldást más módon vizionáló szereplők lépéseit az alá-fölé rendelt szerep miatt érdemes szigorú időrendben vizsgálni, és megfigyelni, milyen markáns a különbség már abban a tekintetben is, hogy mit jelent a "megoldás", az oda vezető útról már nem is beszélve. Az eddig megtett lépések következményeit, eredményeit is értékelni fogom egyrészt saját szempontjaik, másrészt a másik fél perspektívája alapján, továbbá az ezek hatására megváltozott migrációs jellemzők (útvonal, migránsok száma, származási ország) mentén.

Mészáros Mercédesz

Csehország és Svájc árfolyampolitikájának összehasonlító elemzése

Napjainkban megfordulni látszik az a trend, ami a Bretton Woods-i rendszer bukását követően az egyes devizák lebegő árfolyam irányába tett elmozdulását jellemezte. A menedékvaluták esetében a 2008-tól intenzívvé váló globális pénzügyi válság ugyanis egy olyan felértékelési nyomást eredményezett, amelyet a jegybankok a hagyományos intervenciós eszköztárral már nem voltak képesek kezelni. Ezáltal szükségessé vált közvetlen árfolyampolitikai lépések bevezetése, amely limitálta a devizák további erősödését. Az európai kontinensen két ilyen nevezetes esetről beszélhetünk a 2010-es években: a svájci frank és a cseh korona esetében kényszerült a kibocsátó jegybank ilyen lépés bevezetésére, majd évekkel később - akár vitatható módon is - a feladására. Munkám során ezt a folyamatot járom körbe, rámutatva a két történet hasonló motívumaira és az esetleges különbségek okaira.

Dolgozatom első részét az elméleti alapok letételével kezdem, amelyben összegyűjtöm a választott témámhoz kapcsolódó fontos definíciókat. E során ismertetem a jegybankok célkövetési rendszereit, definiálom az általuk alkalmazható árfolyampolitikákat, árfolyamrendszereket, kitérve

választásukat befolyásoló tényezőkre, alkalmazásuk során felmerülhető problémákra, továbbá bemutatom a konkrét célkövetések eddig tapasztalt gyakorlati előnyeit és hátrányait. A második fejezetben bemutatom az általam összehasonlítani kívánt két jelentős központi bank, a Svájci Nemzeti Bank és a Cseh Nemzeti Bank monetáris politikáját, nemzeti valutáik sajátosságait, ezek árfolyamának alakulására ható legfontosabb események részletezésével. A harmadik fejezetben kifejtem a CHF/EUR rögzítésének és a CZK/EUR árfolyamkülönbézetének bevezetését indokolttá tévő eseményeket, megjelölve azok hasonlóságait és jelentősebb eltéréseit.

A gyakorlati részben a devizaárfolyamok vizsgálatát végzem el, ökonometriai módszerek alkalmazásával 10 éves időhorizonton. Ezt 3 kisebb időszakra – árfolyamrögzítés előtti, alatti, utáni időszakra – osztva vizsgálom a CHF/EUR és a CZK/EUR alakulását 2006 és 2016 között. Az elemzéshez és értékelés elkészítéséhez a mintát az említett valuták középárfolyamainak idősorai jelentették. A vizsgálathoz egy kontroll-változót, az amerikai dollárt is behelyezem a kutatásba, egyrészt, hogy az USD/EUR, azaz a két kulcsvaluta árfolyamával is összehasonlíthassuk a vizsgált menedékvaluták árfolyamának alakulását, másrészt a korrelációs számításban betöltött fontos szerepe miatt. Elsőként az alapstatisztikákat készítem el, másodsor GJR-GARCH-modell illesztésével a volatilitást vizsgálom, majd a svájci frank és a cseh korona euróval való együttmozgását vizsgálom DCC-GARCH modell illesztésével akképpen, hogy mindhárom valutát dollárban denominálom. Az árfolyamok utolsó elemzéseként VaR-modell segítségével vizsgálom az extrém elmozdulások előfordulását, sűrűségét és irányát a 10 év alatti intervallumon.

Mogyorósi Renátó Manuel

Geopolitikai szembenállás Ukrajnában

A Szovjetunió bukását követően tiszta lap kezdődött az oroszok történelmében. Milyen útkeresés jellemezte az ország külpolitikáját? Milyen irányt vett a volt Ukrán Tagköztársaság a függetlenné válást követően? Mi jellemezte Moszkva és Kijev kapcsolatát? Miért volt fontos a korrigált orosz külpolitikai vonalnak a NATO és az EU keleti terjeszkedésének megakadályozása? Miként tekintett a Kreml a 2014-es ukrán eseményekre? Milyen lehetőségei voltak és miért döntöttek Krím anektálása és a katonai beavatkozás mellett? Milyen szerepet játszott az orosz mentalitásban az Egyesült Államok 1991-et követő külpolitikája? Jelen dolgozat a 2014-ben eszkalálódó kelet-ukrajnai krízis előzményeit három szinten közelíti meg. Foglalkozik az orosz és az ukrán belpolitikai folyamatokkal és fordulatokkal, a korrekciós kísérletek és az irányváltások főbb okainak feltárásával, a két állam közti kapcsolatrendszerrel. Meg kell fejteni azt is, hogy a konfliktus eszkalációja miért volt elkerülhetetlen. Itt meg kell jelenítenünk egy harmadik dimenziót is, ez pedig nem más, mint a geopolitikai színtér: a bipoláris vilárendszer bukását követő amerikai kihívásokra adott orosz válaszok értelmezése, a lehetséges alternatívák felmérése.

Nagy Tamás

Az Újasszír Birodalom és Elám kapcsolata

Kutatási területem az Újasszír Birodalom és Elám diplomáciai viszonyának alakulása, amelyet II. Sarrukín uralkodásától, egészen Assur-ban-apli elámi hadjáratáig terjesztettem ki. Számomra igen érdekes ez a téma, hiszen rendkívül eltérő okokra lehet visszavezetni a két állam közötti kapcsolatok alakulását. Ezek az eltérő problematikák sok esetben adódnak a földrajzi adottságokból, amelyet tulajdonképp mindkét állam esetében meglehetősen állapítani. A Közép-Asszír Birodalom visszaszorult a Kr.e. 12. század során eredeti magterületére, ami egyet jelentett azzal hogy, ettől kezdve határai nyitottá váltak a különböző támadásoknak. Éppen ezért ettől az időszaktól kezdve az Újasszír Birodalom számára az egyik hódítási motivációt főképp nyugati irányba a természetes határokig való eljutás jelentette, amely ezzel egyben biztonsági opciót is jelentett. Ettől eltérően és ami a témánk számára fontos Babilónia irányába már az Asszír expanzió nem csupán a földrajzi okokra volt visszavezethető, hanem jelen volt egy nagyon erőteljes gazdasági, kulturális motiváció. A sikeres hódítást pedig egyértelműen a térség politikai széttagolódása jelentette, amelynek első állomása V. Samsi-Adadhoz köthető, amikor elfoglalta Elám határán levő Dér városát. Elámi szempontból tekintve az eseményeket Asszíriához hasonlóan szintén a földrajzi adottságokból származó tényezők biztosítottak okot arra, hogy az állam csatlakozzon az anti-Asszír koalícióhoz. A térséget körül ölelő Zagrosz hegység egyfelől védelmi gyűrűként fogta közre Elámot, így annak magterületeit csak igen nehezen lehetett megközelíteni. Ugyanakkor ez a védelmi gyűrű bezártság érzetet is kelthetett, főleg akkor amikor az Újasszír Birodalom olyan kulcsfontosságú útvonalakat szerzett meg, mint például Dér és annak környéke, amely az egyik legfontosabb kereskedelmi és felvonulási utat jelentette Elám számára. Előadásom témáját összegezvén, elsősorban mindenképp kikell térni azokra a konfliktusokat okozó problémákra, amely arra ösztökélte jelen esetben Elámot, hogy szembe szálljon az Asszír hatalommal. Másrészt ki kell térni arra a kérdésre, hogy ezek a különböző problémák, hogyan befolyásolták a már említett II. Sarrukín és Assur-ban-apli közti időszakot. Hiszen itt nagyon fontos megjegyezni nem minden esetben érvényesült minden egyes tényező az elámi vagy asszír hadjáratok megindulásakor. A témával kapcsolatban csupán mellékesen szeretnék kitérni azokra a problémákra, amelyek a kutatást nehezítik, különös tekintettel az asszír források túlsúlyára, valamint ezzel ellentétbe az elámi írott dokumentumok hiányosságaira. Ezek a források ugyanis rendkívül töredezettek, nehezen értelmezhetőek és az előadásom során csupán igen kevés Elámból származó dokumentumot tudok felmutatni. Ezért is szerencsésebb valamivel az Asszír forrásokat alapul venni, hiszen ezek jóval bőségesebb információt nyújtanak adott történelmi eseményekről. Végezetül szeretnék egyfajta kitekintést nyújtani az esetleges további kutatások irányába, mivel nagyon fontosnak tartom leszögezni azt, hogy Assur-ban-apli utolsó, döntő elámi hadjáratával nem sikerült teljesen megsemmisítenie az államot, sőt az tovább élt az Új-babiloni periódus alatt is, a kérdés csupán az, hogy meddig maradt fenn ez az államszervezet, illetve mekkora befolyással rendelkezett Elámra a későbbi utóállamként felfogható Perzsa Birodalom.

Nagy Viola Júlia

A kreativitás vizsgálata gimnáziumi tanulók körében

Mesterszakos szakdolgozatom keretében gimnáziumi tanulók kreatív (teljesítő)képességét vizsgálom, jelen előadás, e tapasztalatokat összegzi. A közgondolkodásban elterjedt nézet, hogy a kreativitás velünk született képességeink, adottságaink közé tartozik, egyúttal ezen gondolkodás szerint számos ember nem rendelkezik vele. Az egyes szaktudományi kutatások – pedagógiai, pszichológiai – azonban bebizonyították, hogy a kreativitás tanulható és fejleszhető képességünk, amelynek tényszerűségéről a tanítási gyakorlatom alatt jómagam is meggyőződhettem. Kutatásom során arra voltam kíváncsi, hogy a kreativitás képességének előhívása, milyen mértékben lehetséges tanórai keretek között végzett gyakorlatok révén. A különböző tesztek, feladatok tapasztalatai világossá tették számomra, hogy ugyan az egyéni motivációtól nagyban függ a kreatív teljesítőképesség, de megtalálhatóak voltak azok a pedagógiai módszerek, „fogások”, melyek alkalmazásával az együttműködés megfelelő eredményeket hozott.

Német Klaudió

Elkerült tragédiák

1944/45-ös események mindenképp a délvidéki magyarság számára az egyik legborzalmasabb időszak. Az 1941/42-es eseményeket megbosszulva, a jugoszláv partizánok több ezer vajdasági magyart likvidáltak, a legtöbbjük civil lakos volt. A történészek idáig csak azokról az eseményekről beszéltek, amik megtörténtek (ami így helyes hiszen a tragédia feldolgozásához ez elengedhetetlen), de azokról az eseményekről nem esett szó, ahol nem történt vérengzés. Fontos megemlíteni ezeket a helyeket is a délvidéki vérengzés történetében, hiszen így nem kerek a történet. Alapvetően három csoportra osztható azok a települések, ahol nem történt vérengzés:

1. Ahol nem is terveztek megölni senkit a partizánok

Kevés ilyen településről tudni, általában a településre csak bevonultak a partizánok és semmiféle atrocitás nem történt.

2. Szovjet beavatkozás

Az esetek jelentős részében szóltak közbe a szovjet katonák, akik nem engedték a partizánoknak, hogy a helyi magyarokat bántsák.

3. Lakossági összefogás

Sok esetben történt az, hogy lakossági összefogás miatt nem történt tragédia, ezekben az esetekben általában mindig van egy jelentős személy, aki kommunista vagy jelentős köztisztviselőnek örvend és az ő hatására is többek közt a partizánok letesznek a vérengzésekről.

Mindegyik esetre a fő jellemző az, hogy a legtöbb településen nem történt szerb ellenes atrocitás, ami nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a partizánok ne öljenek meg senkit.

Németh Kornél

Politika az iskolában - A végzős gimnazisták politikai szocializációja és állampolgári ismeretei

A politika és a politológia szempontjából különös figyelmet kellene, hogy érdemeljen a feltörekvő generáció, hiszen ők lesznek majd azok, akiknek tovább kell működtetniük a rendszert. Ennek ellenére a fiatalok politikai szocializációjával, társadalomba történő beilleszkedésével nagyon kevesen foglalkoznak. A kutatások egyszerű tényként kezelik, hogy a fiatalok nem érdeklődnek a politika és a társadalom működése iránt.

Én is így voltam ezzel, amíg egy pécsi gimnáziumtól lehetőséget nem kaptam arra, hogy a végzős osztályokkal minden évben találkozzak, és 45 percben állampolgári ismereteket oktassak nekik, a saját módszeremmel. Természetesen a történeteket részletesen dokumentáltam.

A tanórák eredményei alapján a felmérések által felvázolt kép a fiatalok politikához való hozzáállásáról teljes mértékben beigazolódott, miközben a feladatok rámutattak arra, hogy a probléma okát egyáltalán nem nehéz megtalálni. Még fontosabb, hogy a problémát kiváltó tényezőkön lehetséges változtatni, ugyanakkor erre a nagyobb mintán végzett kérdőíves adatfelvétel, amelyben a fiatalok saját magukról és a világról alkotott véleményét mérik fel, teljes mértékben alkalmatlan.

Az előadásom célja részletesen ismertetni az összehasonlítás alapjául szolgáló legfrissebb kutatások eredményeit és bemutatni a tréning menetét. Röviden összefoglalom az eddigi négy foglalkozáson megfigyelt reakciókat, majd ismertetem a levont következtetéseket, illetve felvázolom a további kutatási szempontokat. Nagyon fontos, hogy mindössze 45 percben minden vizsgált osztálynál komoly előrelépés volt megfigyelhető, pedig a hozott alapok nagymértékben különböztek.

Orsós György

A náci diktatúráról szóló történelmi tudat átalakulása a rendszerváltás utáni történelemtankönyvekben

Előadásom célja új kutatásom első lépéseit prezentálni. A kutatás tárgya bemutatni, hogy a rendszerváltás utáni történetpolitikai változások hozományaként – ami tetten érhető a különböző történelemtankönyvek szövegszerű eltéréseiben is –, hogyan változott a náci diktatúra ábrázolása. Ez a folyamat erős hatást gyakorol a történelmi tudatra, a történelem értelmezésére, továbbá a politikai identitásra is. A vizsgálat során munkakeretként használtam fel Jörn Rüsen narratív kompetenciáról és történelmi tudatról alkotott nézeteit. Az általam elemezni kívánt tankönyvi korpusz az 1991 és 2016 között született tankönyvekből áll, mivel azonban kutatásom kezdeti fázisban van, így előadásom során csak néhány – általam már megvizsgált és az időbeli lefedettséget illetően szórványosan elhelyezkedő – tankönyv elemzését mutatom be.

Papp Krisztián

Az arany, mint menekülő eszköz? – A 2008-as pénzügyi válság hatásai az arany fedezeti szerepére

A pénzügyi világban az arannak kitüntetett szerepe van már a közgazdasági diszciplína létezése óta. Egykor nagyobb értékű fizetőeszközként, pénzérmekeként funkcionált, majd a 20. századi Aranystandard rendszer idején globális értékmérővé vált, amely egészen a Bretton Woods-i rendszer összeomlásáig kitartott. A világgazdaság globalizálódásának köszönhetően azonban az arany, mint nyersanyag szerepe jelentősen megváltozott. Ez különösen igaz a 21. századra, amikor is az ipari felhasználása elenyésző lett, így a fő keresleti húzóerők az ékszerészet, ill. a pénzügyi befektetések köre lett. Utóbbi jelenti az előadásom témakörét.

A pénzügyi befektetők számára az arany egy olyan ritka nyersanyag, eszköz, amely értékálló, a virtuális javakkal ellentétben nem tud megszűnni, így az az általános nézet alakult ki, hogy válságok, erőteljes negatív piaci turbulenciák idején az arany árfolyama változatlan, vagy éppen nő. Előbbit nevezzük menekülő eszköznek (*Safe Haven*), utóbbit fedezeti eszköznek (*Hedge*), ennél fogva portfólió kockázatok kezelésére, diverzifikálásra rendkívül alkalmas és hasznos. Azonban a 2010-es évek óta megjelenő kutatások igazolják, hogy ezek a tulajdonságai nem mindenhol, ill. nem egyforma mértékben vannak jelen.

Saját kutatásomban egy Vektor Autoregresszív (*VAR*) modellben vizsgálom az aranyra hatást gyakorló változókat, a 2003 – 2011 (pénzügyi válság), ill. a 2011 – 2017-es (válság utáni recesszió) időszakok összehasonlításával. Az arany menedék eszköz szerepét további kvantilis regressziók segítségével elemzem, amely alkalmas arra, hogy elkülönítsem a piacot nyugodt, ill. turbulens (válságos) időszakokra.

Paudits Noémi

A magyar sportesemények mérföldköve – hazánk a 17. úszó-világbajnokság otthona

Magyarország már több ízben rendezett Úszó-Európabajnokságot, többek között a legelsőnek is ő volt a házigazdája (Budapest, 1926), legutóbb pedig 2012-ben (Debrecen) bonyolította le a kontinensviadalt. 2017 nyarán azonban úszó-világbajnokságot, szám szerint a 17.-et rendezhette meg. A programok elsődleges színtereit Budapesten alakították ki, ahol fontos szerephez jutottak a már meglévő uszodák – Komjádi Béla Sportuszoda, Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda – is, de mindezek mellett ki kell emelni a látványos Duna-parti helyszínt is, ahol a szupertoronyugrás zajlott, valamint a Duna Arénát, amelyet újonnan építettek fel a bajnokságra. A főváros mellett Balatonfüred töltött be még kiemelt szerepet a rendezvény lebonyolításában, ahonnan a nyílt vízi úszók rajtoltak el.

Előadásom során ismertetni fogom, hogyan került Magyarországhoz a 17. úszó-világbajnokságnak a rendezési joga. Hiszen eredetileg 2021-ben lett volna hazánk a házigazda. Bemutatom továbbá a bajnokság budapesti és balatonfüredi helyszíneit és a gazdasági-, illetve személyi hátterét, ugyanis az állam nagy beruházásokat tett és sokakat megmozgatott többek között önkénteseket is, hogy méltóképpen helyt álljon a nemzetközi porondon.

Pavlicz Ágnes

A nevek fordítása a gyermekirodalomban

A szépirodalomban keletkezett nevek fordítása gyakran kihívást jelent a fordítók számára, különösen a gyermekeknek szóló művek esetében. A nevek sokszor beszélő nevek, idegen nyelven való visszaadásuk sok esetben kölcsönszavakkal történik, azonban más módszereket is felhasználhat a fordító. Az előadás során a névfordítás és a szókölcönszés kapcsolatát vizsgálom, valamint rávilágítok további megoldási lehetőségekre is. Az kutatáshoz a nevek következő csoportjait elemzem: személynevek, ragadvány- és becenevek valamint állat- és varázslénynevek¹. Továbbá fontos a gyermekirodalom jellegzetességeinek meghatározása valamint a kölcsönszavak típusainak és altípusainak definiálása. A kutatás alapja J. K. Rowling Harry Potter regényeinek első három kötete. A regények ugyanis mindamelllett, hogy korunk egyik legmeghatározóbb olvasmányai közé tartoznak, rengeteg új, varázslatos kifejezéssel és névvel gazdagítják szókincsünket.

Pinczés Zsuzsa Fruzsina

A prefrontális dominancia és az érzelem szabályozás egyéni különbségeinek összefüggése

Bár ez régen korántsem volt egyértelmű, az affektív neurológiával foglalkozó kutatók nagy része manapság már egyetért abban, hogy az összetett mozgások tervezése, a fogalmi és absztrakt gondolkodás, valamint a végrehajtó funkciók mellett, a frontális lebeny egyes területeinek kiemelkedően nagy szerepe van az érzelemszabályozási folyamatokban. Jelen kutatás a prefrontális régió elektromos aktivitásának asszimetriája, valamint az érzelemszabályozás egyéni mintázatainak összefüggését vizsgálja. A vizsgálatban 19 fő vett részt (11 fő bal-, 8 fő jobb oldali prefrontális dominanciát mutató személy). Az agyi aktivitást EEG készülékkel rögzítettük. Vizsgálatunkban kérdőívvel és kísérlettel mért érzelmi rugalmasság tekintetében is összehasonlítottuk a csoportokat. A kísérleti elrendezés arra az elvre alapoztuk, miszerint a pislogás erőssége összefüggést mutat az érzelmi állapottal. Az érzelmi rugalmasság önbevallás alapú megítélését pedig a BFQ Érzelmi stabilitás skálájával, valamint Davidson kérdőívvel mértük. Hipotéziseinket, miszerint a jobb oldalihoz képest relatív nagyobb prefrontális dominanciát mutató csoportok nagyobb szintű érzelmi rugalmasságot mutatnak, sem a kérdőívvel, sem a kísérlettel mért eredményekkel nem tudtuk igazolni. Ennek ellenére, a limitációkat is mérlegelve elmondhatjuk, hogy saját eredményeik is támogatják a frontális asszimetria érzelmi szabályzásban betöltött szerepének elképzelést. Annak ellenére ugyanis, hogy statisztikai értelemben nem tudtunk jelentős különbségeket kimutatni a két csoport között, számos érdekes különbséget véltünk felfedezni a bal, illetve jobb prefrontális dominanciát mutató csoportok között.

---

¹ Hertelendy Réka (2011): Fordítói kihívások a magyar nyelvű Harry Potter kötetekben. Névtani értesítő 33 (2011) 133–145.

Pintér Tibor

Fegyverviselés az Amerikai Egyesült Államokban

Manapság egyre több hírt olvasni különféle tömeggyilkosságokról, ámokfutásokról az Amerikai Egyesült Államokban. Egyszer inkább felkavarja az állóvizet nemcsak az amerikai, hanem az európai médiában az egyre gyakoribb ámokfutások.

Donald Trump ígéretében Amerikát meg akarja védeni a terrorizmustól és a terroristáktól. De valójában kik okozzák ezeket a merényleteket? Biztos, hogy a terroristák? 1982-2017 között 92 tömeggyilkosság történt. A szakirodalom 4 vagy több halálos áldozattal járó ámokfutást tekint tömeggyilkosságnak. A 92 esetenél több, mint 50 esetben amerikai fehér állampolgár volt az elkövető. Felvetődik a kérdés: ki is az igazi ellenség az Egyesült Államok belső biztonsága szempontjából?

A válasz a fegyverviselési szabályokban keresendő. Az Egyesült Államok Alkotmányának második kiegészítése határozottan kijelentette, hogy a fegyverviselés egyéni szabadságjog. Ma a harc azért megy, hogy próbálják, minél inkább korlátozni ezt a jogot, nem sértve ezzel az amerikai alkotmányjogot. Az ötletek egyre egyedibbek és érdekesebbek, bizonyos módszerek beváltak, mások elbuktak.

Végül, amit fontosnak tartok megemlíteni az egy tendencia, mégpedig az, hogy az Amerikai Egyesült Államok szövetségi jogi szinte e téren egyre impotensebbé válik. Ezzel ellentétben az állami szabályozás válik meghatározóvá. Mi az oka ennek? Miért hallgatnak az utóbbi évtizedek elnökei? Miért nem volt komolyabb változtatás az elmúlt évtizedekben szövetségi szinten? Ezekre próbálok fényt deríteni az előadásomban.

Radnai Dániel Szabolcs

A 'Magyar Tenger' helye a nemzeti tájban Kanonizációs törekvések Eötvös Károly balatoni utazásaiban

Jelen dolgozat témája a Balaton mint régió reprezentációja a 19. századi irodalmi szövegekben, leginkább Eötvös Károly háromkötetes munkája (*Utazás a Balaton körül* I-II., 1900; *A balatoni utazás vége*, 1909) alapján. Eötvös nagy sikerre szert tett kötetei azért különösen fontosak a Balaton kultúrtörténete kapcsán, mivel azt az időszakot – az 1875 és 1900 közötti periódust – jelenítik meg, melynek során a Balaton és melléke fokozaton vált a tömeges fürdőturizmus egyik hazai központjává. Mindez a tó környékéről való gondolkozásban, a régiót témává tevő irodalmi alkotásokban, ismeretterjesztő munkákban is tükröződik, ám mégis kevés olyan irodalmi szöveg áll rendelkezésre a korszakból, mely valami módon a problémaként kezelné a Balaton-vidék mint társadalmi-kulturális tér viszonyait. A dolgozat első rövidebb része azzal foglalkozik, hogy a tér és irodalom viszonyában milyen táj-koncepciók fogalmazódnak meg történetileg, hogyan karakterizálhatók egyes régiók az irodalom révén, ezek hogyan kapcsolódhatnak össze a nemzeti ideológiával, mitől válhat egy régió „nemzeti tájjá”, s mindez miként zajlott le a Balaton esetében a 19. század második felében. A második hosszabb, elemző fejezet részletesen mutatja be, Eötvös írásai milyen kanonizációs stratégiák mentén igyekeznek összekapcsolni a balatoni tájat (annak múltját,

jelenét és jövőjét) a modern értelemben vett nemzetépítéssel, s miként viszonyulnak a Tóról való gondolkodás legmeghatározóbb kontextusához: a tömegesedő turizmushoz. Melyek azok a pontok, amik révén összekapcsolható a nemzetépítés és a növekvő idegenforgalom, s milyen értékkategóriákkal töltődnek fel ennek a kapcsán a Balaton-vidék különböző pontjai, történetei, alakjai, narratívái.

Rálik Alexandra – Gy. Molnár Kadosa

Pályamotiváció- és pályakép vizsgálat tanár szakos hallgatók körében

Kutatásunk a tanárképzésben részt vevő hallgatók pályaválasztási motivációira és a tanári pályát illető képzeletre irányul. A kutatás alapja az a feltevés, mely szerint a pályaválasztási motivációk és a pedagógiai pályára vonatkozó képzetek, összekapcsolódva az egyéni alkalmasságra vonatkozó motívumokkal meghatározó szerepet kapnak a leendő pedagógusi identitás formálódásában (így jelentőségük a pálya későbbi alakulása szempontjából sem elhanyagolható).

A korábban e téren végzett vizsgálatok középpontjában leginkább a tanárképzésbe való belépés előtti, illetve a végzést és a tanári pályára lépést követő pályaeértékelés állt (kiemelt figyelemmel a pályaelhagyás kérdésére). Kutatásunk első szakaszában ehhez kapcsolódva osztatlan és osztott tanárképzésben részt vevő magyarországi egyetemistákkal vesszük fel a korábban magyar gyakorló tanárok körében is felvett FIT-Choice Skála kérdőívet. A pályaválasztási motiváció számos országban vizsgálat tárgya az utóbbi évtizedekben, amelyet a pályán tapasztalható munkaerőhiány és a pályaelhagyás relatíve magas aránya is indokol. A P. W. Richardson és H. M. G. Watt által 2006-ban kidolgozott mérőeszköz, a Factors Influencing Teaching Choice Scale hétfokozatú skálán méri az egyetértés/egyet nem értést a lehetséges pályaválasztási motivációs szempontok, illetve az elégedettség kapcsán.

A kérdőív felvétele szeptember elején történt, a beérkezett adatok feldolgozása ezt követi. Az előadás során a részeredményeket és a kutatás további kérdéseit kívánjuk prezentálni. Számítunk arra, hogy a – még a pályára lépés előtt álló – tanárjelöltek eredményei eltérést fognak mutatni a már gyakorló pedagógusokkal végzett felmérés (Paksi Borbála–Schmidt Andrea–Magi Anna–Eisinger Andrea–Felvinczi Katalin, 2015) eredményeihez képest, hiszen a motivációk és a pályát illető nézetek nem jelentéktelen módosuláson mehetnek át a pályára lépést követően.

Rideg Béla

Létkérdés és női sorsok a kortárs észti prózában: Mari Saat: A lasnamäe-i megváltó

Napjainkban egyre több kortárs észti szépirodalmi mű jelenik meg magyar fordításban. Ennek egyik oka (a finnugor rokonságon felül) az, hogy az észti irodalom és a magyar irodalom között nagy a hasonlóság, ami a témamegítést illeti: elnyomás, történelem, ellehetetlenített sorsok. A kortárs észti irodalom jellemzően társadalmi kérdéseket vet fel, így Sofi Oksanen (finn – észti származású író) és Mari Saat regényei is, s természetesen a feminizmus szempontjai is központi szerepet kapnak.

Az észti (és általában az északi) irodalmat a természet közelségének szeretete, valamint a misztikum jellemzi, ezek köré szerveződnek a hétköznapi emberek sorsai. Így történik ez Mari Saat: *A lasnamäe-i megváltó* című regényében is. Saat hősei köznapi emberek, akik a misztikumból kapnak választ kérdéseikre. Saat szereplői az emberi lét kérdéseire keresik a választ, s ezen kérdések általában köthetőek társadalmi szerepükhöz is.

A lasnamäe-i megváltó a gyermekét egyedül nevelő anya, az orosz származású Natalja Filippovna és tizenéves lánya, Sofia történetét meséli el. Életük egybeforr az oroszok lakta lasnamäe-i lakótelep világával. Ezt a világot a nélkülözés, testi-lelki megalázottság, valamint a szovjet romokból felépülő új Észtország jellemzi.

Előadásom a műben rejlő létkérdéseket szeretné feltárni, bemutatni, különös tekintettel a regénybeli női sorsokra. Ezenfelül előadásom célja, hogy népszerűsítsem a kortárs észti irodalmat, rámutassak egzotikumára, különlegességére.

Simor Kamilla

Bipoláris terek és eltérő jelentésmezők Claire Denis filmjeiben

Előadásomban az egyén és a közösségiség, illetve az Én és az idegen konfliktusával foglalkozom Claire Denis filmjeiben. Az otthontalanság érzésének megtapasztalása, az integrációtól, az asszimilációtól és a marginalizációtól való félelem, a Másik gyűlölete, az ön-gyűlölet, valamint az identitás elvesztése – ezek a témák mind-mind valamilyen szinten jelen vannak Denis filmjeiben. Hipotézisem szerint ezekben az alkotásokban az Idegen/Másik és az Én viszonyát a térszerkezet fejezi ki metaforikus és literális értelemben egyaránt. A külső-belső, emberi és nem-emberi terek váltakozása egyrészt kifejezi a kettő kapcsolatát, másrészt megbontja viszony biztosnak hitt szigorú hierarchiáját. A tér és az idegenség párhuzama mentén elemzem azt, hogy hol találkoznak egymással az „idegenek”: ki az igazi behatoló, s ki a vendég, az abszolút jövevény?

Sipos Áron

Melatoninszint alakulásának vizsgálata tehéntejben

A szakirodalom szerint a természetes eredetű *melatonin* nagy mértékben elősegítheti az alvászavarból eredő problémák kezelését. Az este 10 óra utáni, fényvel járó tevékenységek szignifikánsan csökkentik a szervezet *melatonin* termelését, így az egyébként jó anyagcserével bíró személyeknél is egyre inkább alvászavar jelentkezik. A kialvatlanság hosszú távú következménye pedig egészségkárosodás, illetve végső soron az életkilátást rontja. A tej tartalmaz *melatonin*-t, ennek jótékony hatását népi hagyomány is őrzi (langyos tej lefekvés előtt segíti az alvást). Magasabb *melatonin* tartalmú tejjel, illetve tejtermékekkel új lehetőség adódna ezen problémakör bizonyos szintű kezelésére, megoldására. A tehéntej *melatoninszintje* jelentős különbségeket mutat. Függetlenek között a fejés idejétől, takarmányozástól, tartástechnológiától. Ezen összefüggések figyelembevételével szeretnék átfogó képet adni a tehéntej *melatoninszintjének* alakulásáról, magasabb *melatonin* tartalmú tej termelése érdekében. Motivációim között szerepel egy új

termékcsoport előállításának lehetőségeit is körbejárni, és olyan eredményeket kapni, melyeket az élelmiszeripar a gyakorlatban is tud hasznosítani. Előadásomban szeretném átölelően bemutatni a témát érintő szakirodalmakat, felsorakoztatni a vizsgálati módszereket, körbejárni a gazdasági lehetőségeket és az iparági sajátosságokat.

Süli Szabina

Süli Szabina: A kémkedés megítélése, és büntetőjogi természete a rendszerváltást követő évtizedekben, különös tekintettel a rehabilitáció jogi, és politikai relevanciáira

Valamennyi volt szovjet blokkhoz tartozó országban a hidegháború lezárásával bekövetkező rendszerváltás a titkosszolgálatok esetén is komoly változásokat hozott. Ügynöklisták kerültek nyilvánosságra, perek indultak az érintettek ellen, illetve a teljes intézményrendszeri struktúra átalakult. Botrányos ügyek előkerülése megbolygatta ugyan a közvéleményt, de valamilyen szempontból hozzájárult az újonnan születő rendszer alapköveinek letételéhez. Azt lehetne mondani, a rendszerváltás elhozta a hozzá fűzött reményeket, s a múlt kétes ügyeivel sikerült leszámolni.

Magyarország esetén valamivel másabbnak tűnik a helyzet. Ellenzéki politikusok szájából esetenként hallani elszámoltatásról, ügynöklisták nyilvánosságra hozataláról², s pártprogramokba is előszeretettel fűzik ezt a szándékukat. Másrészt, a régi rendszer ellenségeinek, az úgynevezett „NATO-kémeknek” rehabilitációs igényei is előkerülnek újságok címlapján, de ezek általában nem mutatnak túl a szavakkal való eszeveszett csatározás, a választópolgárok saját táborba való „édesgetésének”, a lapszámok eladási mutatóinak javításának szintjén.

Az általam választott téma is tipikusan nagy médiaérdeklődésnek „örvendhet. Eleinte rengeteg cikket olvastam, amely mind azzal foglalkozott, hogy igazságot követeljen a volt Népköztársaság ellen kémkedőknek, s azt tapasztaltam, hogy legtöbb közülük elfogultan, kizárólag érzelmi alapon kívánt álláspontot foglalni. Én semmiképp nem szeretném folytatni a sort ilyen jellegű írással, szakítok az egyszerű véleményközlés lehetőségével, és kizárólag szakmailag releváns szempontokra támaszkodva, arra keresem a választ, hogy mi állhat a látszólagos ”döntésképtelenség” hátterében, s kifejezetten annak, hogy a Népköztársaság elleni kémkedés bűne a rendszerváltással nem semmisült meg.

---

²pl.: http://mandiner.hu/cikk/20170309_fricz_tamas_ugynoklistakkal_dobaloznak
http://mandiner.hu/cikk/20170228_ujra_megprobalkozik_az_ugynokuggyel_az_lmp
[http://mandiner.hu/cikk/20170227_fodor_orban_tegye_tisztaba_az_ugynokaktak_ugyet_\(Utolsó_letöltések:2017.05.11.\)](http://mandiner.hu/cikk/20170227_fodor_orban_tegye_tisztaba_az_ugynokaktak_ugyet_(Utolsó_letöltések:2017.05.11.))

Szabó Dorottya

A vlogsorozatok műfaji előzményei

A vlogsorozatok egy olyan filmes műfaj, amik az újmédia környezetében jelentek meg. Formailag videó blogokból azaz vlogokból épülnek fel, amiket a sorozat szereplői töltenek fel a Youtube-ra. Úgy vélem, hogy ez a forma és környezet jelentős különbözővé teszi a televíziós sorozatokkal szemben. A vlogsorozatok viszonylag új és szükségszerűen definiálatlan műfaj. Olyan platformon publikálják, amit fiktív alkotásokhoz még nem használtak korábban és új, bár nem precedens nélküli a narratológiai szerkezete. Mind a kettő erős implikációkat hordoz magában, amiket a műfaj elemzésénél nem lehet ignorálni. Ennek ellenére úgy gondolom, hasznos megnézni a vlogsorozathoz kapcsolódó előzmények szakirodalmát (mockumentary, napló- és levélregény), hiszen ezek hasonló narratológiai szerkezettel rendelkeznek, illetve a sorozatok szakirodalmát. Ebben a műfaji kontextusban remélem elhelyezni a vlogsorozatokot, mivel úgy gondolom, ennek eredményeképp hasznos adalékokat tudhatunk meg a vlogsorozatok kutatásához is.

Szabó Gyöngyvér Felicia

Az LA1011 hatása a neurovaszkuláris csatolásra

Bevezetés: A stroke következtében kialakuló neurodegeneráció enyhítésére a dihidropiridin-származékok hatékonynak bizonyultak. A kezelésnek kedvezőtlen mellékhatása lehet a vérnyomás csökkenése a vaszkuláris simaizomsejteken található feszültségfüggő Ca^{2+} -csatornák blokkolása révén. A közelmúltban a vegyületeket kémiai úton úgy módosították, hogy neuroprotektív hatásukat potenciózzák, ugyanakkor Ca^{2+} -csatorna blokkoló tulajdonságuk háttérbe szoruljon. Célul tűztük ki egy ilyen új vegyület, az LA1011 hatásának felmérését kísérletes agyi iszkémiában.

Módszerek: Alfa-kloralózzal altatott, hím Sprague-Dawley patkányokon (n=29, 300±30g) a jobb oldali parietális csonton kialakított koponyaablakból üvegapilláris-mikroelektrodával lokális mezőpotenciál változást (LFP) és lassú agykérgi potenciálváltozást (DC), valamint lézer-Doppler szondával vérátáramlás változást regisztráltunk. Az LA1011-et (100 uM) vagy annak oldószerét topikálisan juttattuk az agyfelszínre. Az állatok felében az *arteria carotis communis*ok elhúzásával (2VO) globális előagyi iszkémiát idéztünk elő. Bajuszpárna ingerlésére adott szomatoszenzoros válaszokat, illetve 1M KCl-al kiváltott terjedő depolarizációkat (SD) vizsgáltunk.

Eredmények: Az LA1011 nem befolyásolta a bajusz ingerlésre adott funkcionális hiperémia amplitúdóját az intakt (11.44±4.31 vs. 13.52±5.58, LA1011 vs. kontroll) és az iszkémiás (8.36±3.77 vs. 6.82±3.12, LA1011 vs. kontroll) kondíciókban. Nem hatott továbbá az SD-hez társuló tranzienst hiperémia amplitúdójára sem (intakt: 122.59±39.11 vs. 150.66±49.71, iszkémiás: 103.04±33.26 vs. 145.94±93.15, LA1011 vs. kontroll). Ugyanakkor szignifikáns módon növelte a depolarizáció amplitúdóját az intakt (-18.49±1.94 vs. -16.12±2.66, LA1011 vs. kontroll) és az iszkémiás (-18.61±2.63 vs. -15.48±2.58, LA1011 vs. kontroll) csoportokban egyaránt.

Megbeszélés: Eredményeink alapján elmondható, hogy az LA1011 nincs hatással a neurovaszkuláris csatolásra, ellenben elmélyíti az SD-vel járó depolarizáció mértékét. Ez a változás feltételezhetően az LA1011 anti-inflammatórikus hatásának következménye.

Szabó Mátyás

A Szentszék diplomáciai tevékenysége a Párizsi Klímaegyezmény kapcsán

Napjainkban a fenntartható fejlődés egy olyan sokat vitatott témakör, melynek értelmezése, tudományos és filozófiai megközelítése régóta fejtörést okoz a legkülönbözőbb tudományágak szakembereinek, egyúttal a politikai döntéshozóknak és a nemzetközi kapcsolatok aktorainak is. Egyúttal a fenntarthatósággal kapcsolatos legkülönbözőbb gazdasági, jogi és társadalmi globális kihívások is megoldásra várnak. Az utóbbi évek egyik legnagyobb horderejű nemzetközi jogi vívmányának a Párizsi Klímaegyezmény mondható, mely az ENSZ égisze alatt 1992-ben indított Éghajlat-változási Keretegyezmény (UNFCCC) 21. konferenciáján jött létre 2015 decemberében. Érdekes módon a szerződés létrejöttét a keretegyezmény tagállamainak diplomáciai álláspontjai, valamint a globális gazdasági szférát meghatározó aktorok érdekei mellett más szereplők is alakították, alakíthatták. Megfigyelve Ferenc pápa Laudato si' enciklikáját, illetve a Szentszék utóbbi években folytatott diplomáciai aktivitását, a Párizsi Klímaegyezménnyel létrejöttével párhuzamot, analógiákat figyelhetünk meg.

Attól függetlenül, hogy a Szentszék diplomáciai tevékenysége konkrétan gyakorolt-e hatást a döntéshozókra, megállapítható, hogy az Egyezmény kronologikusan és logikailag is a Laudato si' enciklikából következik. Mindemellett nemcsak az enciklika, hanem az ENSZ égisze alatt folytatott környezetvédelmi programok, így a Párizsi Egyezmény létrejötte, intézményes előzményei, a mélyökológiát és filozófiát is érintő szellemi gyökerei olykor egészen meglepő kapcsolódási pontokat, analógiákat is mutatnak.

Az előadás során a fenntarthatóság fogalmának rövid áttekintése mellett, bemutatom a Párizsi Klímaegyezmény és a Laudato si' enciklika születésének körülményeit, egyúttal a Szentszék nemzetközi jogi státuszán és a nemzetközi kapcsolatokban való megjelenésén túl, igyekszem rávilágítani, hogy az enciklika elvei hogyan érvényesültek Ferenc pápa diplomáciai aktivitásában az elmúlt években.

Szalai Ildikó

Portugál geringonça

Új baloldali koalíciót építettek, és már két éve sikerrel kormányoznak António Costa korábbi lisszaboni polgármester irányításával a portugál szocialisták. Történetük tanulságos lehet mindazok számára, akik a gazdasági egyensúly és a társadalmi igazságosság összhangjának a megteremtésére törekcsenek.

A „Portugál csoda” mintául szolgálhat más, hasonló gazdasági- társadalmi problémákkal küzdő Európai uniós tagállam számára, vagy esetleg a válságban lévő baloldali pártok példát vehetnek az új formációról?

Mielőtt bárkiben is felébredne a remény, hogy e minta átvétele után visszaszorul a jobboldal, és ismét szárnyra kap a bal, érdemes megállni egy percre, és feltenni a kérdést, miben is rejlik mindaz, ami Portugáliában tapasztalható?

És mik azok a sajátosságok, amik okán a lisszaboni politika máshol nem működne, mert nem működne.

Előadásomban ezt a témakört fogom körbejárni.

Szenes András

Gyémánt színcentrumok fluoreszcenciájának erősítése plazmonikus nano-rezonátorokkal

A kvantum-informatika és kommunikáció kutatásának valamint alkalmazásának területén kimagaslóan fontos minél hatékonyabb egy-foton fényforrások kifejlesztése. A gyémánt színcentrumok ígéretes alanyai e törekvésnek szobahőmérsékleten is stabil párosítatlan spinjüknél köszönhetően. Közülük is kiemelkedő a szilícium vakancia színcentrum keskeny, a közeli infravörös tartományban lévő emissziós spektrumából-, rövid relaxációs idejéből- és egyedi, a gerjesztés és emisszióhoz tartozó egymásra merőleges átmeneti dipólusmomentumából eredően. Azonban alacsony belső kvantumhatásfoka és teljesítménye elmarad az alkalmazásokban kívántaktól, ezért fontos, hogy a megfelelő nanofotonikai jelenségeken keresztül ezen tulajdonságait javítani tudjuk. Kutatásaink során annak lehetőségét vizsgáltuk, hogy miként tudjuk e szilícium vakancia színcentrum fluoreszcenciáját erősíteni egy a közelébe helyezett fém nano-részecske segítségével. A gerjesztő fény képes rezonánsan kollektív elektronplazma oszcillációkat kelteni a fémbe, amelynek frekvenciája a részecske anyagától, méretétől és alakjától függ. Ezeket az oszcillációkat lokalizált felületi plazmonoknak hívjuk, és fontos tulajdonságuk, hogy a fém közelében az elektromágneses teret a hullámhossznál kisebb tartományba sűrítik össze, ezzel nagy térerősséget hozva ott létre. A részecske közelébe helyezett fluoreszcens molekula gerjesztése így jelentős mértékben erősíthető. Emellett ugyanez a részecske antennaként viselkedve képes lehet más plazmon rezonanciáin keresztül gerjesztett molekula relaxációját követő emittált fényt a távol-térbe hatékonyan kicsatolni.

Célom egy olyan numerikus módszer kifejlesztése volt, amivel meg lehet határozni egy színcentrum és nano-rezonátor rendszer optikai tulajdonságait. E módszer kifejlesztését követve a megfelelő célfüggvény megfogalmazásával optimalizáltuk a nano-rezonátorok geometriáját úgy, hogy a gerjesztés és az emisszió hullámhosszán egyaránt erősítsék a színcentrumok fluoreszcenciáját. Azt tapasztaltam, hogy a színcentrum és nano-részecske rendszer kvantumhatásfoka és az elérhető maximális fluoreszcencia erősítés között fordított arányosság áll fenn, ezért a geometria optimalizálását elvégeztük a kvantumhatásfokra tett minimumfeltételek mellett is. Végül az egyes optimális rendszerek erősítésének spektrumát, valamint a rendszerek közel-terét és a részecskék töltéseloszlását megvizsgálva feltérképeztem a kapott fluoreszcencia erősítés mögött rejlő nanofotonikai jelenségeket.

Szilágyi Norbert

NI FPGA alapú Hardware in the Loop rendszerek

Ipari területeken már régóta alkalmaznak Hardware-in-the-Loop (HIL) megoldásokat különböző vezérlőáramkörök tesztelésére (járműipar, repülőgépgyártás stb.), tudományos területeken viszont még nem terjedtek el ezek a megoldások. A HIL egyfajta szimuláció, amely azonban valódi vezérlőrendszerek tesztelésére szolgál úgy, hogy a vezérelt rendszert (pl. atomerőmű, lézerrendszer) helyettesítjük egy olyan műszerrel, mely leszimulálja a valódi hardver működését. A megoldás előnye, hogy probléma esetén nem a valódi rendszer megy tönkre, hanem csak egy hibajelzés jelenik meg a monitoron, jelezve a vezérlés hibás működését. A vezérlő és modell között valós fizikai jelekkel kommunikálunk, szenzorjeleket állítunk elő és mérünk, amelyek egymástól függetlenül működnek. Különösen fontos, hogy a valós rendszert pontosan modellezük le és megfelelően konfiguráljuk eszközeinket, hiszen a legkisebb eltérés a valóságtól téves eredményhez vezethet, aminek beláthatatlan következményei lehetnek (pl. felrobban az atomerőmű, hibás terméket gyártunk stb.).

Szivós Ádám

A fogászati egészségműveltség fejlesztése egy kérdőíves felmérés alapján

Bevezetés: Kutatások szerint a magyar felnőtt lakosság egészségi ismeretei hiányosak, 45%-uk korlátozott egészségműveltséggel rendelkezik. Az egészségműveltség egyik speciális területe a fogászati egészségműveltség, melynek szintje meghatározza az egyének szájhygiéniáját, fogainak állapotát, egészségének minőségét. A hatékony fejlesztés feltétele e területen a minél korábbi kezdés és az objektív helyzet figyelembevétele. Korábbi kutatásaink során azt találtuk, hogy a közoktatást szabályozó tantervekben és a tankönyvekben hiányosak a fogászati ismeretek. A jelen kutatás célja a felsőoktatásban tanulók fogászati egészségműveltségében tapasztalható hiányosságok, eltérések feltárása.

Módszerek: Vizsgáltunkban 402 fő vett részt (átlagéletkoruk 22,64 év, 75%-uk nő, 25%-uk férfi). Az adatgyűjtés 2017 tavaszán történt, online kérdőívvel, hozzáférés alapú mintaválasztással. A demográfiai adatok mellett felmértük a fog- és szájápolási szokásokat, ismereteket, az információforrásokat és az információk hitelességének, megértésének megítélését. Az adatokat a kitöltők neme, életkora és biológia tanulmányai szerinti bontásban is elemeztük.

Eredmények: Az adatok a részmintákban több területen eltérést és hiányosságot mutatnak. A nők 80,7%-a, a férfiak 32,7%-a mos naponta kétszer fogat. A 18-21 évesek 69,6%-a, a 22 évesek és a felettiek 82,7%-a tudja a fogszuvasodás okát. A hallgatók 76,8%-a szerint a fluorid erősíti a fogzománcot, viszont azok körében, akiknek nincs biológia érettségijük és nem tanulnak az egyetemen biológiát, ez csak 58,1%. A válaszadók 64%-a jelölte be az internetet és/vagy a televíziót mint információforrást, de 67,4%-uknak nehéz megítélnie a médiából szerzett információk

hitelességét, 53,9%-uknak pedig problémát jelent a különféle fogászati kezelések előnyeinek és hátrányainak mérlegelése.

Megbeszélés: Az eredmények tükrében az iskolai egészségfejlesztés során törekedni kell az ismeretek mindennapi alkalmazásának elősegítésére, fejleszteni kell a tanulók kritikai gondolkodását, ami alkalmas a fogászati egészségműveltséggel való együttes fejlesztésére, hiszen a két terület közös pontja az értékelés mint kognitív művelet. Kutatócsoportunk a továbbiakban olyan feladatok készítésére koncentrálna, amelyekkel a két terület együttesen fejleszthető.

Szűcs Bernadett

A triumphus jelensége Piankhi sztélén tör

A III. Átmeneti Kor utolsó harmadában a XXV. kusita dinasztia (i.e. 747–656) került hatalomra Egyiptomban első uralkodójával, Pj-^hnhj-val, akinek nevét innentől kezdve az egyiptológiai szakirodalomban bevett átírás szerint fogom közölni, vagyis Piankhiként. Piankhinak fennmaradt egy királyi sztéléje, melyet bár a napatai Gebel el-Barkalban tártak fel 1882-ben, a legfrissebb kutatások szerint eredetileg Thébában állítottak fel. A sztélén olvasható szöveg több szempontból is érdekes: egyrészt a történeti aspektusból, hiszen képet kaphatunk Piankhi Egyiptomba vezetett hadjáratáról, különös tekintettel a hódításaira, másrészt irodalmi és filológiai szempontból, mivel klasszikus egyiptomi nyelven íródott, mely archaizmusra utal, ez pedig egy nem egyiptomi származású uralkodó esetében különösen fontos hatalmának legitimálása céljából. Van azonban egy további szempont, melyet érdemes vizsgálni Piankhi sztéléje kapcsán, ez pedig a *triumphus* kérdése. Bár a triumphus, vagyis a diadalmenet jelensége elsősorban az ókori római civilizációhoz köthető, pontosabban itt adatolt a legjobban, korántsem a Római Birodalom sajátja volt, hanem más ókori kultúrákban, így Asszíriában és Egyiptomban is kimutatható, jóllehet ezen kultúrák esetében a rítustörténeti fogalomtáron keresztül tudjuk leginkább megragadni. Előadásom célja tehát, hogy megvizsgáljam a sztélé szövegét vallástörténeti szempontból, ezáltal kimutatva a triumphus egyes elemeinek jelenlétét a királyi feliratban. Ehhez segítségül hívom többek közt Mary Beard *The Roman Triumph* (2007) című munkáját, illetve a két legfontosabb egyiptológiai tanulmányt a triumphus témakörével kapcsolatban, mely Anthony Spalinger (2013) és Giacomo Cavillier (2013) nevéhez fűződik. Mielőtt azonban mindezt megtenném egy rövid bevezető keretein belül ismeretem, hogy mit is értünk a triumphus, mint rituális cselekmény alatt, és hogy milyen fázisokra tudjuk osztani, hiszen el tudunk különíteni szeparációs, liminális és reintegrációs szakaszokat. Mindemellett Piankhi uralkodásának előzményeire is körülményeire is ki fogok térni, hiszen e nélkül nem helyezhető el a téma a megfelelő történeti kontextusba.

Takács Gergely

Az északnyugat-magyarországi legényegyletek kutatásának lehetőségei – múlt és jelen

Előadásomban igyekszem megvilágítani azokat a kutatási lehetőségeket, melyekkel az északnyugat-magyarországi legényegyletek, legénycéhek életét és társadalmi integráltságát rajzolhatjuk fel, azok kialakulásától napjainkig. A jelenséget a témában eddig született szakirodalom és saját kutatásaim segítségével szeretném vázolni. Előadásomban röviden a következő főbb pontokat fogom áttekinteni: a kézművesipar érdekvédelmi alakulata, vagyis a céh mintaadó szerepe az életkorhoz és társadalmi státuszhoz köthető közösségekben; a paraszt- és iparosifjúság csoportszervező stratégiái, az ezek mentén megkövetelt viselkedési normák; az ifjúság helye és feladatai a falusi társadalomban; az átmeneti rítusok formái és szerepe; a szórakozás szabályai és helye a mindennapokban. A legénycéh, legényegylet nem csak történeti, hanem napjainkban is megtalálható revival jelenség, ezért kutatásomban egy egészen nagy időszakot kívánok vizsgálni.

Takács Amanda

Y kromoszóma mikrodélációk vizsgálata infertilitásban

Az Y kromoszóma hosszú karján található, AZFa, -b, -c régiókat érintő mikrodélációk felelősek az oligozoospermiához és azoospermiához köthető infertilitás kialakulásáért férfiakban. Terméketlen betegek esetében ezen régiók vizsgálata elengedhetetlen a diagnosztikában.

Kísérleteink célja az ilyen típusú terméketlenség lehetséges okának feltárása volt. Vérmintából izolált DNS-sel dolgoztunk. Az AZF régiókat multiplex PCR módszer és agaróz gélelektroforézis használatával elemeztük. Kísérleteinkben kilenc különböző primer pár segítségével amplifikáltuk az AZF régiók ismert szekvenciájú részeit. Az adott régió épségét vagy mikrodélációját az amplifikáció sikeressége, ill. sikertelensége egyértelműen jelezte. A 934 elemszámú teljes mintapopulációból 10 főnél kaptunk pozitív eredményt, 6 esetben egy, további 4 esetben pedig több AZF régió mikrodélációját bizonyítottuk. Ezt a módszert sikeresen alkalmaztuk bizonytalan külső genitáliákkal született gyermekek vizsgálatában is a genotípus megállapítására. A genotípus 4 gyermeknél nem felelt meg a hozzá tartozó fenotípusnak.

Tapasztalataink alapján módszerünk kiválóan alkalmas az infertilitás diagnosztikájára, és a genotípus megállapítására.

Tengölics Ádám-Albert László-Varga Dániel-Ganczer Alma-Balogh Márton-Völgyi Béla: A retinális ganglionsejt válaszok befolyásának vizsgálata a vizuális jelek posztdiktív agyi feldolgozásában

A világból érkező összes információt szenzoros szervek receptorai érzékelik (hallás, látás, érintés stb.), melyek jelét az idegek továbbadják az agyba. Hogy egységében érzékeljük az ugyanarról a tárgyról kapott különböző információkat, a különböző szenzoros jeleket az agy együttesen dolgozza fel egy mecahnizmus, az úgynevezett „feature-binding” révén. Ez a multiszenzoros percepció különböző idegpályák közreműködésével zajlik, különböző sebességgel, és így az agy egy kiterjedt időkeretben gyűjti össze az adott objektumra vonatkozó információkat, és ezt retrospektív/posztdiktív módon összekapcsolja. Hasonló kapcsolási mechanizmust feltételezünk,

mikor egy objektum különböző vizuális tulajdonságainak feldolgoása zajlik, párhuzamos retinális útvonalakon keresztül. Ebben a tanulmányban teljes látóterű, fotopikus fénystimulus által kiváltott, retinális ganglionsejt fényválaszokon keresztül vizsgáltuk azt az időkeretet, amelyen belül a különböző retinális pályák viszik az információt az agy felé. Úgy találtuk, hogy a különböző altípusba tartozó ganglionsejtől érkező információ, különböző sejtípus specifikus késéssel érkezik az agyba. A jelátviteli sebesség eltérése akár 100 ms is lehet. Az válasz késés altípusfüggő variabilitásánál azt is megállapítottuk, hogy bizonyos ganglionsejtek meglehetősen állandó késési idővel reagáltak, míg a többi ganglionsejt válasza jelentős késleltetési variabilitást mutattak. Továbbá az összegyűjtött adatok azt is mutatják, hogy a vizsgált ganglionsejtek sebességének változékonysága, önmagában is a vizuális jelek 100-150 ms hosszúságú utólagos feldolgozását eredményezi az agyban.

Tornai Henrietta

Az algoritmikus gondolkodás fejlesztésének fontossága a közoktatásban

Tapasztalataink szerint az első éves hallgatók többsége nem rendelkezik megfelelő, az algoritmikus gondolkodáshoz nélkülözhetetlen kompetenciákkal. Azokhoz a feladatokhoz, amelyek némi algoritmikus megközelítést igényelnek, és nem egy előre definiált séma alapján kell megoldani, már hozzá sem kezdenek a dolgozatokban. Az egyetemi informatikai képzések arra építenek, hogy a hallgatók képesek az alapvető probléma-megoldási módszerek alkalmazására, ezért fontos lenne, hogy már a közoktatásban megjelenjenek a programozáshoz és algoritmizáláshoz szükséges kompetenciák fejlesztéséhez hozzájáruló elemek. Arra a kérdésre kerestük a választ, hogy mikor és hogyan lehet az algoritmikus gondolkodást a leghatékonyabban fejleszteni.

Tóth Ádám

Az akadémiai halogatás vizsgálata a vonásszorongás, az impulzivitás, az altruizmus és a megküzdés tükrében

A halogatás, különösen az akadémiai halogatás napjainkban a tudományos kutatások és a hétköznapi élet egyik fontos témájává vált, és úgy tűnik, egy társadalmi szintű problémáról van szó. Online kérdőíves kutatásomban azt vizsgáltam, hogy van-e összefüggés a halogatás, a vonásszorongás, az impulzivitás, az altruizmus és a megküzdési módok között az egyetemista populációban, valamint a nemi és életkori különbségeket is igyekeztem felmérni, 233 fő (63 férfi, 170 nő) adatai alapján ($M_{\text{életkor}} = 21,73$ év, $SD = 2,02$). Az eredmények szerint pozitív irányú, ám gyenge együttjárás figyelhető meg a halogatás mértéke és a vonásszorongás, illetve a halogatás és az impulzivitás mértéke között. Az altruizmus tekintetében nincsen számottevő különbség a kevésbé halogató és az inkább halogató egyetemisták között, valamint nemi különbség sem figyelhető meg. Ezzel szemben a coping mechanizmusok kapcsán szignifikáns különbség tapasztalható a két csoport között: a halogatásra hajlamosabbakra átlagosan nagyobb mértékben jellemző az érzelmi fókuszú, és kisebb mértékben a problémafókuszú megküzdés, míg a kevésbé halogatókat az átlagosan alacsonyabb

érzelmi fókuszú és magasabb problémafókuszú megküzdés jellemzi. A férfiak és nők, illetve a fiatalabb és idősebb egyetemisták között nem mutatkozott szignifikáns különbség a halogatás mértékében.

Tóth Balázs

Válság után kihívások az államadósság-finanszírozásban Közép-Európa országaiban

Előadásomban bemutatom, hogy a válság után hogyan alakultak a közép-európai államadósság-finanszírozó intézményeinek lehetőségei, valamint azt, hogy a válság utáni újabb, folyamatosan változó kihívásokra hogyan reagáltak a Visegrádi országok és Szlovénia felelős intézményei.

Az öt állam különböző adottságaiból adódóan más alkalmazkodási lehetőségekkel rendelkezett, ezek a különbségek természetesen az államadósság-finanszírozási stratégiákon keresztül való alkalmazkodás terén megmutatkoztak.

Mindemellett az előadásban kitérek arra, hogy miként alakult át az egyes országok államadósság-finanszírozása a vizsgált évek során.

Tóth Károly

A szocialista realista értelmezés „prágai modellje”

Előadásomban az általában egységes egészként felfogott szocialista realizmus – széles körben elfogadott megnevezés híján – klasszikus sztálinista korszakának három archetipikus értelmezési módszerét kívánom felvázolni a „prágai modell”, azaz cseh főváros három építészeti mintája alapján. A művészetelméletként felfogott szocialista realizmus a normativitás talaján állva olyan kompozíciós szinten is tetten érhető értelmezési módszereket mozgósított, amely nem csupán az „új” megalkotása során, hanem a „rég” átalakításakor vagy rekonstruálásakor is képes volt a történelmi materializmus elméletének sztálinista értelmezésű fejlődéskoncepcióját érvényre juttatni. Ennek példája a három prágai épület, azaz a néhai Hotel Družba tömbje, a Vitkov-hegyi emlékhely és a Betlehem-kápolna. A történelmi materializmus sztálinista értelmezése olyan magyarázó elv, amelynek elfogadása olyan nézőpontot kínál fel, amelyből szemlélve könnyen megérthetőek a szocialista realista műalkotások és az azok által „visszatükrözött”, azaz értelmezett valóság. Ezeket a műalkotásokat azonban megelőlegezi tulajdon művészetelméletük, így megfosztva magát az elmélet post festum arcuatától és így rámutatva az említett ábrázolásmódot lehetővé tevő értelmezési módszerekre.

Az így kimutatható kompozíciós sajátosságok vizsgálata által közelebb kerülhetünk a szocialista realista művészetelmülethez és értelmezési módszereihez, amelyek lehetővé tették egy milliók számára kizárólagos esztétikai valóság megteremtését.

Varga Dániel

Parvalbumin-GFP egerek használata nagymezejű ganglionsejtek connexin36-specifikus dendritfáinak feltérképezésére

Varga Dóra: Kistelepülési helyzetképek - Pusztatölgys, avagy egy kutatás a Központi Statisztikai Hivatal és a Szegedi Tudományegyetem szervezésében

A Központi Statisztikai Hivatal a Szegedi Tudományegyetemmel közös gyakornoki programjának keretében, Pusztatölgys község Önkormányzatának támogatásával Pusztatölgysön falukutatást végzett. A kérdőíves vizsgálat szervezésében és lebonyolításában a KSH Szegedi főosztályának munkatársain kívül nyolc egyetemi hallgató és két kutató vett részt. A kutatást színesítette az is, hogy a gyakornokok az egyetem különböző szakjairól érkeztek, így a kérdőív készítését, a felmérést, végül a kapott adatok kiértékelését három földrajz, két szociológus, egy szociális munkás, egy fogorvos és egy agrármérnök hallgató végezte. Az adatfelvételben részt vettek még a Központi Statisztikai Hivatal Népesedési és szociális védelmi statisztikai főosztályának munkatársai is. Az adatfelvétel számítógéppel támogatott kérdőíves (CAPI) módszerrel történt, amelynek során egy lakás-háztartás és személyi kérdőívek kerültek felvételre. A bemutatóm célja, hogy általános képet adjon a kutatás helyszínéről szolgáló településről, valamint az is, hogy ismertesse a felmérés előzményeit, főbb adatait. Előadásom a község földrajzi elhelyezkedésének a bemutatásával kezdődik, majd arra is választ ad, hogy miért éppen Pusztatölgysön történt a lekérdézés. Ezután röviden kitérek arra, mi jellemezte Pusztatölgysöt a 2011. évi népszámlálás időpontjában. Az összefoglalóm végül a kérdőíves felmérés főbb adatainak vizsgálatával, valamint a következtetések levonásával zárul.

Varga Zsuzsanna

Erdőterületek változásának vizsgálata a Google Earth Engine felhő alapú platform segítségével a Hargita-hegység példáján

*„Ha arra tévedsz egyszer,
ahol én születtem,
és kopár hegytetőn
meglátsz egy görcsös, öreg tölgyfát,
magányosan és dacos-konokul állni,
szembenézve viharral, faggal, záporosóval:
suttojj el egy csöndes magyar imádságot.
Én vagyok az.
Állok magányosan.
Az erdőt kiirtották körülöttem
élelmes idegenek.
Magamban vagyok.”
(Wass Albert: Magányos magyar fa)*

A következőkben egy rövid összefoglaló ismertetést adok arról, hogy mit is fog tartalmazni a Móra Interdiszciplináris Konferencián tartandó előadásom, melynek alapja a földrajz - geoinformatika szakirányon írt szakdolgozatom, melyet a következő címmel írtam: Erdőterületek változásának vizsgálata a Google Earth Engine felhő alapú platform segítségével a Hargita-hegység példáján.

Mindenek előtt egy általános áttekintést szeretnék nyújtani a globális erdőállományról, majd ezt követően egy kicsit szűkebb körben az Európai erdőállományról is. Hivatalos közlések és számadatok alapján ismertetem napjaink erdőállományát, néhol kiemelve néhány érdekességet vagy éppen furcsaságot.

Munkám leginkább Románia erdőállományának ismertetésére terjed ki. Kitérve az állomány mennyiségi változására, megoszlására a különböző domborzati formák között, megyénkénti eloszlására, valamint részletezve a tulajdonszerkezet alakulását is. A sok számadat, melyet a különböző adatszolgáltatók közölnek, rengeteg hibát és ellentmondást tartalmaz, amelybe szeretnék egy kis betekintést nyújtani.

Végezetül az általam kiválasztott mintaterület jellemzése és megismerése következik, valamint a felhasznált szoftver, adatbázis és módszerek ismertetése. A kapott eredmények térképeken való megjelenítése és a következtetések levonása után válik világossá a fentebb is említett különböző adatokkal kapcsolatos megbízhatatlanság és az, hogy évente több erdő tűnik el az illegális fakitermelésnek köszönhetően, mint amennyi megújul.

Zuba Viktor

Ti:zafir kristály populáció inverzió által okozott törésmutató változásának frekvencia bontott vizsgálata

Napjainkban a nagyintenzitású ultrarövid lézerpulzusok előállítására a fázismodulált impulzuserősítésen (chirped pulse amplification, CPA) alapuló elrendezéseket használják fel. Ezek tipikus erősítő közege a Ti:zafir kristály, amely kiváló spektroszkópiai és fizikai tulajdonságai miatt a legkorszerűbb lézerezősítő rendszerek alapját képezi a mai napig. A Ti:zafir kettőtörő természetű, továbbá az erősítés értéke a két tengely mentén különböző. Az erősítés folyamata során a populáció inverzió megváltoztatja a közeg törésmutatóját, méghozzá a két tengely mentén különböző módon. A törésmutató megváltozása az erősítés folyamán az erősített impulzusok spektrális fázisát eltolja, amely az erősítő rendszer kimenetén impulzushossz, és így csúcsteljesítmény ingadozást, valamint további fázisinstabilitásokat eredményezhet. Ez az effektus az új generációs Ti:zafir erősítőkben elvégezhető ultraszélessávú erősítés esetén még jelentősebben felléphet. A gerjesztés, vagyis az inverzió okozta törésmutató változást kísérletileg, széles hullámhossz tartományon vizsgáltuk.

Az eredmények szerint az inverzió okozta törésmutató változás kritikus az erősített impulzusok vivő-burkoló fázis (carrier-envelope phase, CEP) változásának megértéséhez. Az említett fázisváltozások kiemelt jelentőséggel bírnak a néhány-, illetve egy-ciklusú, nagy energiájú lézerpulzusok előállítása esetén. A mérések szerint az okozott fázisváltozás függ az erősítő közeg optikai pumpálásától, így a populáció inverzió értékétől, továbbá spektrálisan eltér a kristály π -, valamint σ -tengelyeire. Az elért eredmények kiemelt fontosságúak bármely Ti:zafir kristályon alapuló erősítő rendszer esetén.

SZTE MÓRA FERENC
SZAKKOLLÉGIUM

2017.